

Pilar III – 2018

Offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriften

Sammen skaper vi verdier

Innhold

1	Innledning	4
1.1	SpareBank 1 Nordvest	4
1.1.1	Visjon	5
1.1.2	Verdier	5
1.1.3	Strategiske hovedmålsettinger for 2018	5
1.1.4	Finansielle nøkkeltall for 2018	5
1.1.5	Børsnotering	5
1.1.6	Bankvurdering	5
1.2	Sparebank 1 Alliansen	5
2	Regulativt regelverk for kapitaldekning	6
2.1	Pilar I – regulativt krav til kapital	6
2.2	Pilar II – Vurdering av samlet kapitalbehov og Finanstilsynets oppfølging	7
2.2.1	Pilar II-tillegg:	7
2.3	Pilar III – offentliggjøring av informasjon	8
2.4	Regelverk som gjelder fra 2019 og fremover	9
2.4.1	Endret regelverk for balanseføring av leide eiendeler – IFRS 16	9
2.4.2	Norsk gjennomføring av EUs soliditetsregelverk i EØS	9
2.4.2.1	SMB rabatt	9
2.4.2.2	Uvektet kjernekapitalandel	10
2.4.3	Krisehåndteringsdirektivet	10
2.4.3.1	MREL / Bail In	10
2.4.4	Innskuddsdirektivet	10
2.4.5	Betalingsdirektivet - PSD 2	10
2.4.6	Ny standardmetode	11
3	Risiko og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest	11
3.1	Organisering	12
3.2	Prosess for risiko- og kapitalstyring	13
3.2.1	Strategisk målbylde/strategi	14
3.2.2	Risikokartlegging	14
3.2.3	Risikoanalyse	14
3.2.4	Stresstester og scenarioanalyser	14
3.2.5	Risikostrategier	14
3.2.6	Beredskapsplaner	15
3.2.7	Kapitalstyring	15
3.2.8	Rapportering	16
3.2.9	Oppfølging	16
3.3	Risikoprofil	16
4	Risikoområder	17
4.1	Kredittrisiko	18
4.1.1	Styring og kontroll	18
4.1.2	Modellbeskrivelse	19
4.1.3	Porteføljefinformasjon	21
4.1.4	Sikkerhet	22
4.1.5	Konsentrasjonsrisiko	23
4.1.6	Verdiendringer, mislighold – utvikling i risikoklasser og nedskrivninger	25
4.1.7	Beregning av kapitalbehov	29
4.1.8	Økonomisk kapital	30
4.2	Markedsrisiko og motpartsrisiko	30
4.2.1	Styring og kontroll	30
4.2.2	Renterisiko	31
4.2.3	Aksjerisiko	32
4.2.4	Spreadrisiko - obligasjonsportefølje	32

4.2.5	Derivater	33
4.2.6	Valutarisiko	33
4.2.7	Eiendomsrisiko	33
4.3	Likviditetsrisiko	33
4.3.1	Styring og kontroll.....	33
4.3.2	Informasjon om finansieringskildene.....	34
4.3.3	Innskuddsdekning	34
4.3.4	Salg til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt.....	34
4.3.5	Innlån i obligasjonsmarkedet	35
4.3.6	Likviditetsutvikling	35
4.3.7	Stresstest av bankens likviditet	35
4.4	Operasjonell risiko.....	36
4.4.1	Styring og kontroll.....	36
4.4.2	Utvikling i operasjonell risiko	36
4.4.3	Kapitalbehov	36
4.5	Eierrisiko.....	37
4.5.1	Konsolidering.....	37
4.5.2	Styring og kontroll.....	38
4.5.3	Beregning av kapitalbehov	38
5	Soliditet.....	39
5.1	Beregning av regulatorisk kapital (PILAR I)	39
5.1.1	Overgangsregler for beregning av soliditet	42
5.2	Uvektet egenkapital	42
5.3	Kapitalvurderinger i tilknytning til ICAAP-prosess (Pilar II).....	42
6	Sammenligning av regulatorisk og risikjustert kapitalbehov	43
7	Vedlegg	45
7.1	Vedlegg 1 – Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden 2018 for morbanken SpareBank 1 Nordvest.....	45
7.2	Vedlegg 2 – Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter	50
7.3	Vedlegg 3 - Offentliggjøring av beregning av motsyklisk kapitalbuffer i hht Finanstilsynets rundskriv 17/2016 for morbanken	52

1 Innledning

Dette dokumentet gir en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest som skal gi markedet informasjon om vår risiko- og kapitalstyring, i samsvar med de krav som stilles i kapitalkravforskriftens Del IX om offentliggjøring av finansiell informasjon.

SpareBank 1 Nordvest vektlegger dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus.

Formålet med dokumentet er å presentere finansiell informasjon som kan bidra til at markedsaktørene er bedre i stand til å vurdere:

- Bankens risikonivå
- Styring og kontroll med de ulike risikoene
- Kapitalsituasjonen

Dokumentet baserer seg på myndighetspålagte krav som er ment å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitive kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

I dette dokumentet gjennomgår vi informasjon om likviditet og refinansieringsrisiko som vi mener er viktig og relevant informasjon til markedet.

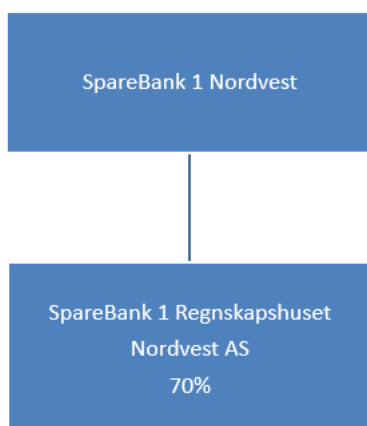
Vurderinger knyttet til risiko og kapitalbehov er gjort under ulike forutsetninger og er beheftet med usikkerhet. Det vises til gjennomgang av de ulike risikogruppene i kapittel 4.

Dette dokumentet oppdateres minimum årlig og ved behov dersom det skjer vesentlige endringer som har betydning for vurderingen av konsernets finansielle stilling.

1.1 SpareBank 1 Nordvest

SpareBank 1 Nordvest har røtter tilbake til 05.04.1835. Det var dagen Kristiansunds Sparebank begynte sin virksomhet. Dette var den første bank mellom Bergen og Trondheim.

SpareBank 1 Nordvest skal være en solid, lønnsom og selvstendig lokalisert bank i Møre og Romsdal. Vi skal være attraktive både for kunder, ansatte, egenkapitalbevisere og samarbeidspartnere gjennom å dyrke frem kvalitet og effektivitet. Vi er et komplett finanshus med en nasjonal allianse i ryggen, som arbeider hardt for å gi kundene effektive og moderne løsninger.

Tre av bankens selskap er i 2018 reklassifisert fra datterselskap til anleggsaksjer. Dette er Midsund Hytteutvikling AS (100%), Tollbodenbygningen AS (98%) og Nordmøre Eiendom AS. Bankens eierandel i selskapene er uforandret fra utgangen av 2017 til utgangen av 2018.

Aksjene er verdsatt til virkelig verdi, og anses ikke som vesentlig for konsernet. Knudtzonlunden AS ble avviklet i 2018.

Figur 1-1 - Konsernet SpareBank 1 Nordvest
SpareBank 1 Nordvest | Pilar III - 2018

1.1.1 Visjon

«Sammen skaper vi verdier»

1.1.2 Verdier

Dyktig, Nær og Aktiv, som er bankens DNA.

1.1.3 Strategiske hovedmålsettinger for 2018

- 1) Tydeliggjøre bankens samfunnsengasjement
- 2) Effektiv drift
- 3) Kompetanse og kultur

1.1.4 Finansielle nøkkeltall for 2018

Dette er nøkkeltall for konsernet SpareBank 1 Nordvest, det vil si konsolidert med bankens datterselskap.

Noen hovedtall

Konsern	2018	2017
Resultat før skatt	173,4	208,1 mill.
Egenkapitalavkastning	7,0%	10,8%
Netto renteinntekter	241,5 mill.	230,4 mill.
Rentenetto	1,68 %	1,71 %
Netto provisjons- og andre inntekter	155,0 mill.	171,7 mill.
Netto resultat finansielle poster	38,4	67,1 mill.
Kostnadsprosent	54,8 %	52,3 %
Årsverk i morbanken	105	103
Nedskrivning på utlån og garantier	23,1 mill.	15,7 mill.
Utlånsvekst inkl. Bolig- og Næringskreditt	7,4 %	7,0 %
Forretningskapital (inkl BK)	18,9 mrd.	18 mrd.
Kjernekapital	17,4 %	18,6 %
Ren kjernekapital	15,4 %	16,4 %

Tabell 1-1 Nøkkeltall

1.1.5 Børsnotering

Banken ble børsnotert 2. oktober 2017, og har ticker SNOR.

1.1.6 Bankvurdering

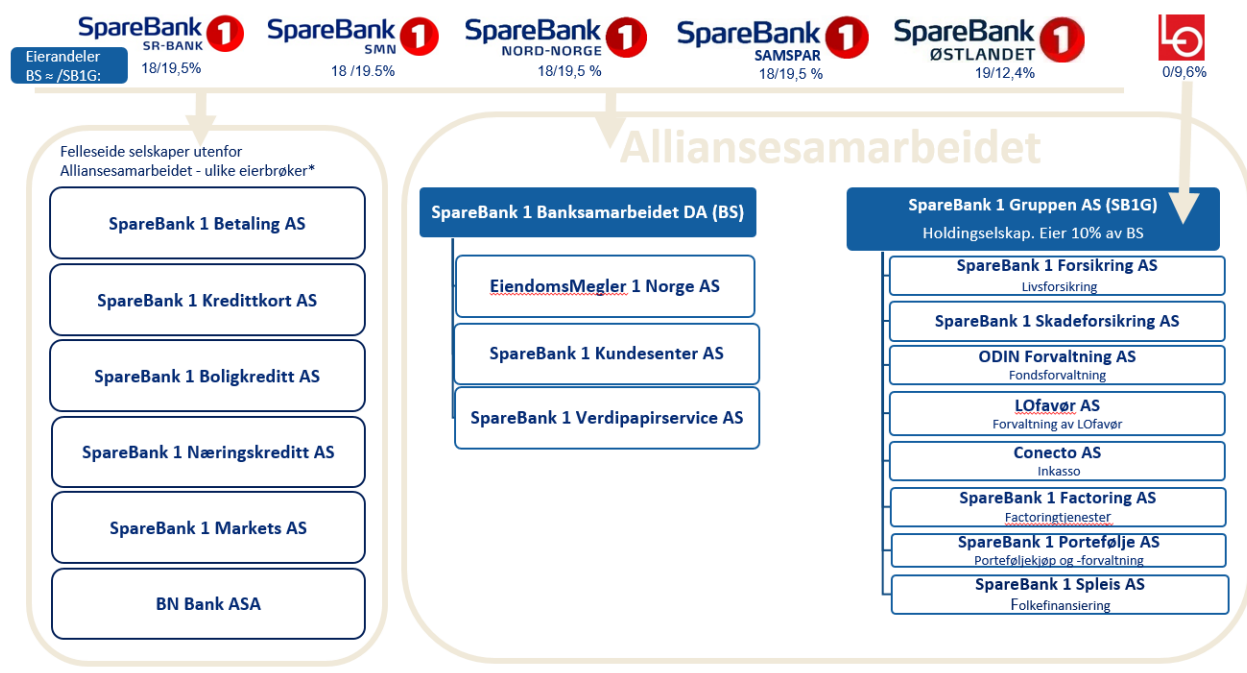
SpareBank 1 Nordvest ble vurdert til A- av DNB pr 30.06.18. DNB er ikke et offisielt ratingbyrå. Regelverk knyttet til denne type rating er endret og det er kun ratingbyrå som har anledning til å offentliggjøre rating.

1.2 Sparebank 1 Alliansen

SpareBank 1 Alliansen er et bank- og produktsamarbeid. Alliansen er samlet sett en av de største tilbyderne av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1 Alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT- drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LO's fagforbund.

SpareBank 1 Alliansen eies av 14 selvstendige banker, hvorav de 10 standardmetode bankene i alliansen eier sine andeler i alliansesamarbeidet gjennom SpareBank 1 SamSpar.

Nedenfor presenteres en oversikt over eier- og selskapsstrukturene i Alliansen.

Et overordnet mål for SpareBank 1 Alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkuranseevne, lønnsomhet og soliditet.

2 Regulativt regelverk for kapitaldekning

Regulverket trådte i kraft 1. januar 2007 og baseres på tre Pilarer:

- Pilar I Regulativt krav til ansvarlig kapital (kvartalsvis rapportering til Finanstilsynet)
- Pilar II Intern vurdering av samlet kapitalbehov (ICAAP)
- Pilar III Offentliggjøring av informasjon til markedet

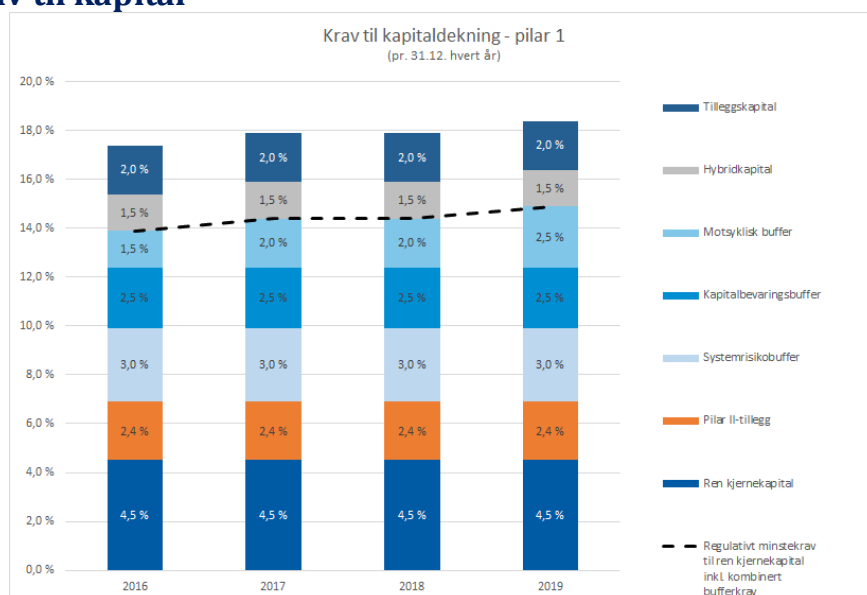
Dette dokumentet oppdateres minimum årlig, rapporten for 2018 er ferdigstilt og offentliggjort i april 2019.

2.1 Pilar I – regulativt krav til kapital

I Pilar I inngår 4,5 % ren kjernekapital, 1,5 % hybridkapital og 2 % tilleggskapital.

Regulativt krav til ren kjernekapitaldekning inklusiv det kombinerte bufferkravet utgjør 12 % ved utgangen av 2018 uforandret fra 2017. Det kombinerte bufferkravet skal dekkes med ren kjernekapital.

Bankens Pilar II-tillegg på 2,4 % er vedtatt av Finanstilsynet med virkning fra 31.12.2016. Pilar II-tillegget skal dekkes i ren kjernekapital.

Figur 2-1 Pilar 1-krav

Regulativt krav til ren kjernekapital inkl. Pilar II-tillegg er 14,4 % ved utgangen av 2018.

Fra 01.01.18 gjennomføres forholdsmessig konsolidering med samarbeidende gruppe for kapitaldekningsformål, selskapene som inngår i konsolideringen fremgår av Tabell 4-19 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe i tråd med finansforetaksloven § 17 – 13.

Beregning av ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning er gjennomført i tråd med Beregningsforskriften for ansvarlig kapital § 20, samt overgangsregel for kapitaldekning omtalt i avsnitt 5.1.1. De selskap som konsolideres for beregning av kapitaldekning fremgår av avsnitt 4.5.1.

Ved utgangen av 2018 innehar banken fondsobligasjoner som inngår i ansvarlig kapital som er omfattet av overgangsregler, med i alt 22 mill. I 2018 er disse i tråd med regelverket medtatt med 40 %. Overgangsregler for disse fondsobligasjonene er beskrevet i avsnitt 5.1.1

Øvrige fondsobligasjoner og ansvarlig lån er ikke omfattet av overgangsreglene og dermed medregnet i sin helhet.

For ytterligere informasjon, se avsnitt 5.1. Innenfor regelverket kan bankene benytte flere ulike metoder for beregning av kapitaldekning. SpareBank 1 Nordvest benytter metodene som er markert med lyseblå i Figur 2-3 Metoder.

To sentrale nøkkeltall som benyttes i kapitalstyringen er kapitaldekning (Tier II), ren kjernekapitaldekning (CET1) og kjernekapitaldekning (Tier I).

Tier II:
Kapitaldekning = $\frac{\text{Ansvarlig kapital}}{\text{Risikoveide eiendeler}}$

CET 1 og Tier I:
(Ren)Kjernekapitaldekning = $\frac{(\text{Ren})\text{Kjernekapital}}{\text{Risikoveide eiendeler}}$

2.2 Pilar II – Vurdering av samlet kapitalbehov og Finanstilsynets oppfølging

Pilar II er basert på to hovedprinsipper:

- Banken skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment prosess).
- I tillegg skal Finanstilsynet gjennomgå og evaluere bankens interne vurderinger av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av myndighetspålagte kapitalkrav. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessig tiltak om det ikke er tilfredsstillende resultat av denne prosessen.

SpareBank 1 Nordvest gjennomfører minimum årlig en ICAAP-prosess. Prosessen tar utgangspunkt i regnskap, eksponering og kapitaldekning for tredje kvartal. Beregningsmetodikken fremgår av Figur 2-2.

SpareBank 1 Nordvest er av Finanstilsynet plassert i SREP-gruppe 3, og vil få ny vurdering av Pilar II-tillegget fra Finanstilsynet i 2019.

2.2.1 Pilar II-tillegg:

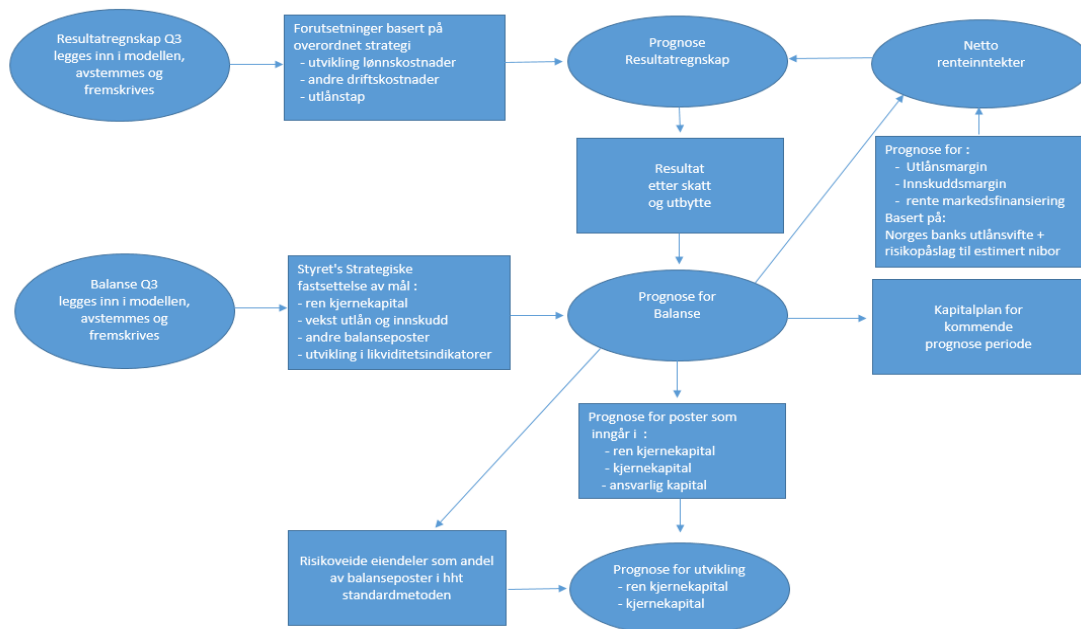
I tråd med Finanstilsynets rundskriv 12/16 skal banker til enhver tid ha ren kjernekapital som dekker Pilar II-tillegget. Kravet gjøres gjeldende fra 01.01.2016 og er individuelt for den enkelte bank.

Pilar II-tillegget er estimert for det enkelte år ut i fra beregningsgrunnlaget og den enkelte banks beregnede kapitalbehov i ICAAP-prosessen.

SpareBank 1 Nordvest har et Pilar II-tillegg på 2,4 % fastsatt i enkeltvedtak av Finanstilsynet. Banken oppfyller regulativt krav til ren kjernekapitaldekning inklusiv Pilar II-tillegg pr 31.12.18.

I ICAAP-prosessen prognostiseres banken ren kjernekapitaldekning for kommende treårsperiode. Figuren under viser bankens metodikk for framskrivning av resultat, balanse og risikoveide eiendeler.

Kvantitativ modell for framskrivning av resultat og balanse i 3 år for beregning av ren kjernekapital og periodens kapitalplan

Figur 2-2 - Modell for framskrivning

Banken oppfyller i hele prognoseperioden regulativt krav til ren kjernekapital inklusiv motsyklisk buffer og Pilar II-tillegget. Beregningene frem i tid er beheftet med usikkerhet.

2.3 Pilar III – offentliggjøring av informasjon

Pilar III gir økt krav til offentliggjøring av finansiell informasjon. Gjennom Pilar III-dokumentet skal markedsaktørere kunne vurdere SpareBank 1 sin risikoprofil, kapitalisering samt styring og kontroll.

Banken har i tråd med kapitalkravforskriften publisert informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringskontrollen er bygd opp og organisert. Dette er ytterligere beskrevet i kapittel 3.

Figur 2-3 Metoder

2.4 Regelverk som gjelder fra 2019 og fremover

2.4.1 Endret regelverk for balanseføring av leide eiendeler – IFRS 16

IFRS 16 som regulerer leieavtaler har ikrafttredelse 1.1.19. Standarden krever at leietaker balansefører eiendeler og gjeld for de fleste leieavtaler, når det er fysiske eiendeler som leies og disse vurderes å ha vesentlig verdi. For SpareBank 1 Nordvest gjelder dette leie av kontorer og biler. Dette vil i svært liten grad påvirke risikoveide eiendeler for Sparebank 1 Nordvest.

2.4.2 Norsk gjennomføring av EUs soliditetsregelverk i EØS

EUs soliditetsregelverk (CRR/CRD IV) for finansinstitusjoner hadde ikrafttredelse 01.01.14. I Norge har det vært gjennomført endringer i Finansforetaksloven og verdipapirhandelloven for kapital- og bufferkravene i dette regelverket med ikrafttredelse 1. juli 2013. Finansdepartementet fastsatte i etterkant forskriftsbestemmelser som gjennomførte bestemmelsene i CRR/CRD IV i påvente av at regelverket ble innlemmet i EØS-avtalen. Forskriftsbestemmelsene trådte i kraft 30.09.2014. I tillegg ble de i 31.12.15 innført forskriftsregler om likviditet. I 2018 er det sendt ut høring for å implementere CRR/CRD IV i EØS-avtalen for at det skal få full ikrafttredelse hvor nasjonale valg er presisert. Det forventes at soliditetsregelverk tas inn i EØS-avtalen i 2019.

Gjennom dette vil banken få en lavere risikovekt for små og mellomstore bedrifter (SMB-rabatten), se avsnitt 2.4.2.1 under. I tillegg reduseres krav til uvektet egenkapitalandel reduseres i forhold til dagens regelverk, se avsnitt 2.4.2.2.

2.4.2.1 SMB rabatt

Regelen som ofte er kalt SMB-rabatten kom inn i EU-regelverket i 2013. Lån til små og mellomstore bedrifter opp til 1,5 mill. euro gis en rabatt i risikovekt på 23,81 %. SMB-rabatten er ikke et nasjonalt valg, regelverket har ikke vært innlemmet i EØS-avtalen og norske myndigheter har valgt ikke å innføre denne rabatten så langt i 2018.

Det forventes at SMB-rabatten kommer inn i norsk lovverk i løpet av 2019, når dette regelverket trer i kraft vil den styrke bankens ren kjernekapitaldekning.

Finanstilsynet nevner i Finansielt utsyn at innføring av SMB-rabatten vil bidra til å øke bankenes rapporterte kapitaldekning, uten at den reelle soliditeten styrkes. Etter Finanstilsynets vurdering er det viktig at tilpasningen til norske kapitaldekningsregler til CRR/CRD IV ikke bidrar til en generell svekkelse av norske

bankers reelle soliditet. På bakgrunn av dette har banken utøvd forsiktighet i framskrivning av risikoveid balanse for kommende periode.

2.4.2.2 Uvektet kjernekapitalandel

I dagenes regelverk har norske banker krav om at uvektet kjernekapitalandel skal utgjøre minst 3 % av bankens eksponering. I tillegg skal det være en uvektet kjernekapitalandelsbuffer som utgjør minst 2 % av eksponeringen. EU-kommisjonen angir at uvektet kjernekapitalandel skal utgjøre 3 %. Finanstilsynet legger til grunn at de norske bufferkravene kan videreføres i Pilar II, med hjemmel i CRD artikkel 87 nr. 2.

2.4.3 Krisehåndteringsdirektivet

Lov om Bankenes sikringsfond og lov om endringer i finansforetaksloven har ikrafttredelse 1.1.2019. Dette innebærer at bankene får krav om å utarbeide gjenoppretningsplaner, krisetiltaksplaner, krisehåndteringsverktøy (Bail In) og etter hvert krav til minimum nedskrivbar og konvertibel kapital (MREL). SpareBank 1 Nordvest deltok i 2014 i prosjekt med formål om å lage et rammeverk for recoveryplanverk for bankene i SpareBank 1 alliansen. Rammeverket er i tråd med krisehåndteringsdirektivet.

2.4.3.1 MREL / Bail In

MREL (minimum requirement for own funds and eligible liabilities) defineres som et minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld. I forhold til MREL er det inntatt en bestemmelse om at Finanstilsynet kan kreve at MREL-kravet delvis oppfylles med subordinert gjeld (gjeld som kan konverteres til egenkapital, også kalt Tier 3). Dette innebærer dog ikke at hele kravet skal kunne forutsettes oppfylt med subordinert gjeld.

Finanstilsynet skal i kommende periode gjennomgå alle norske banker og ta stilling til hvilke banker som vil få krav om gjenoppretting av ansvarlig kapital. Banker som er i Srep-gruppe 2 får krav om full gjenoppretting. Det er antydning at de fleste banker i gruppe 3, hvor SpareBank 1 Nordvest befinner seg kan få krav om delvis gjenoppretting. Det er usikkert når slik beslutning vil bli gjennomført av Finanstilsynet hva gjelder SpareBank 1 Nordvest.

2.4.4 Innskuddsdirektivet

Innskuddsgarantien for norske bankkunder er i dag 2 millioner NOK. Ved at innskuddsdirektivet er besluttet forventes det at innskuddsgarantien etter hvert blir 100.000 euro. Direktivet er imidlertid ikke tatt inn i EØS-avtalen og er derfor ikke trådt i kraft. Det forventes at regelverket tas inn i EØS-avtalen i 2019. Dersom innskuddsgarantien endres er det forventet at ca. 62 % av våre kunders innskudd vil være dekket av innskuddsgarantien. I tillegg kommer regler knyttet til større beløp som skal være beskyttet i 12 måneder fra innskuddstidspunktet.

2.4.5 Betalingsdirektivet - PSD 2

PSD2 er EUs direktiv som regulerer betalingstjenester i EUs indre marked. Siden Norge er medlem av EØS omfatter dette Norge. Forskrift om systemer for betalingstjenester ble fastsatt 15.02.19 med ikrafttredelse 1. april 2019.

Det skjer nå et omfattende arbeid hos SpareBank 1 Banksamarbeidet DA for å legge til rette for nye typer foretak skal kunne utføre tjenester som direktivet åpner for på en effektiv og trygg måte uten risiko for at tjenester og systemer kompromitteres. SpareBank 1 Alliansen utvikler som følge av dette også stadig nye tjenester for våre kunder som skal gjøre bankene konkurransedyktig i dette markedet.

Målet med PSD2 er å legge til rette for økt konkurranse i markedet for betalingstjenester, fremme innovasjon, styrke sikkerheten for nettbetalinger og tilgang til konto samt bedre integrasjon mellom aktører og harmonisere regelverket i EU. Dette skal stimulere til økt handel på tvers av landegrensene i EU.

PSD2 regulerer ikke bare bankene og deres betalingstjenester men også andre tilbydere av betalingstjenester og de tjenester disse kan levere på grunnlag av informasjon om kundene i bankens kontosystemer.

Det er rimelig å forvente at dette vil stimulere utviklingen av nye forretningsmodeller og hvordan bankene tilbyr sine tjenester. På denne måten vil PSD2 kunne oppfattes både som en katalysator for «disruption» og for strategisk fornyelse. SpareBank 1 Nordvest vil gjennom deltakelse av SpareBank 1 Alliansen kontinuerlig tilpasse seg de muligheter som byr seg og ta stilling til trusler på alliansearenaen.

2.4.6 Ny standardmetode

Baselkomiteens høyeste organ, Group of Governors and Heads of Supervision (GHOS), vedtok 7. desember 2017 sentrale globale kapitaldekningsstandarder som vil få betydning for norsk kapitaldekningsregelverk.

Standardene som nå er vedtatt og blir gjeldende for banken omfatter blant annet:

- Ny standardmetode for kredittrisiko med økt grad av risikosensitivitet
- Ny standardmetode for operasjonell risiko som erstatter eksisterende beregningsmetoder

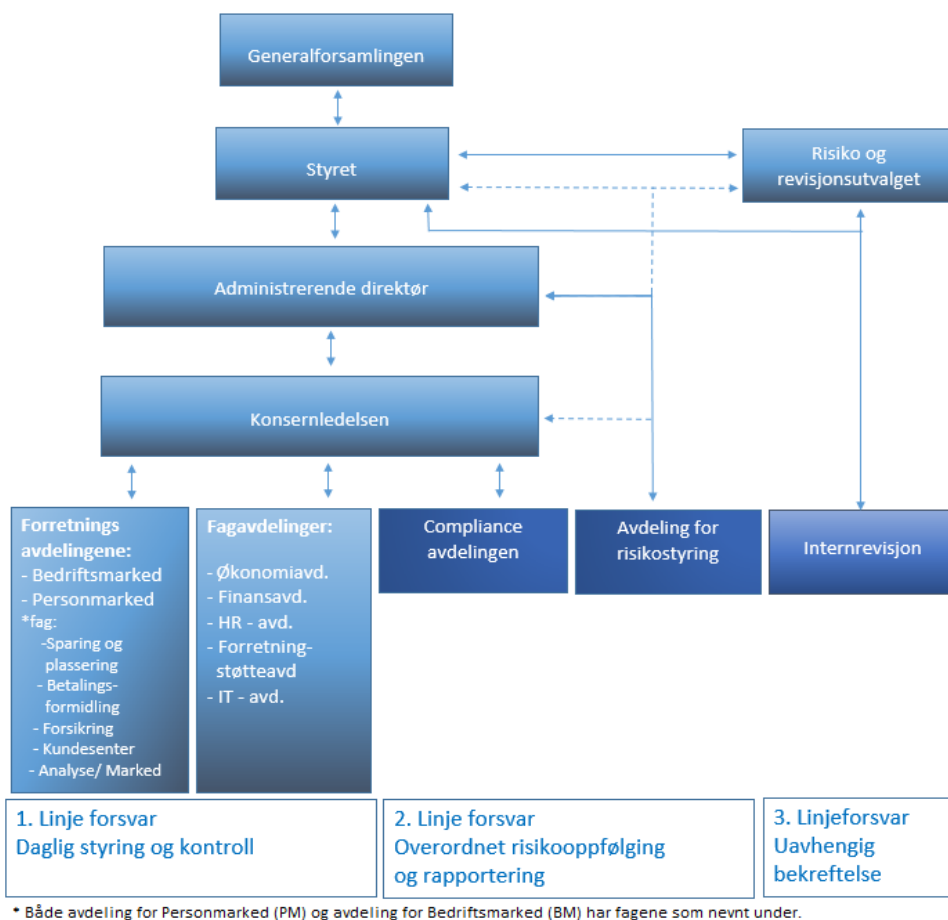
Den nye metodikken gjør standardmetoden mer risikosensitiv og det er ikke intensjon om at endringene skal lede til en generell kapitalkravskjerpelse. Risikovektene i ny metode endrer seg i forhold til risikovektene i kapitalkravforskriften. Metoden skal implementeres fra og med 01.01.2022. Banken skal i kommende periode gjennomføre tilpasninger til det nye regelverket.

3 Risiko og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest

Strategi for risiko og kapitalstyring revideres minimum årlig og ble sist vedtatt av styret i SpareBank 1 Nordvest i desember 2018. Dokumentet omfatter både beskrivelsen av komponentene i konsernets helhetlige risikostyring og beskrivelse av den interne prosessen for vurdering av konsernets kapitalbehov (ICAAP).

Dokumentet er bankens rammeverk for god risiko- og kapitalstyring. Strategien gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risiko- og kapitalstyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette. Strategien skal også sikre at det interne rammeverket tilfredsstillende lover, forskrifter og beste praksis for god risiko- og kapitalstyring. Avdelingen rapporterer til Administrerende direktør.

3.1 Organisering

Figur 3-1 Organisering av SpareBank 1 Nordvest

Generalforsamlingen:

Generalforsamlingen er bankens øverste organ.

Styret:

Har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut i fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter og overvåker de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Videre å fastlegge de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard. Risiko- og revisjonsutvalget består av styrets medlemmer. På bankens hjemmeside er det lagt ut eget dokument som tar for seg bankens eierstyring og selskapsledelse i tråd med NUES sine anbefalinger.

Administrerende direktør

Administrerende direktør har det overordnede ansvaret for risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest. Han er ansvarlig for å delegerer fullmakter og å rapportere til styret. Konsernledelsen er rådgivende organ for Administrerende direktør. Administrerende direktør rapporterer månedlig til styret.

Konsernledelsen

Konsernledelsen består av administrerende direktør, finansdirektør, juridisk direktør/leder for retningsstøtte, HR-leder, banksjef BM, banksjef PM og regionleder for PM Sunnmøre.

Konsernledelsen er et rådgivende organ for adm. dir. Det er utarbeidet egen arbeidsinstruks for bankens konsernledelse.

1. **Linjeforsvar:** Forretningsenhetene har ansvaret for daglig risikostyring gjennom å sørge for at etablerte rammer og internt regelverk etterleves og at nødvendige tiltak etableres og gjennomføres.
2. **Linjeforsvar:** Avdeling for risikostyring har ansvaret for videreutvikling, måling, vedlikehold og rapportering av konsernets risikostyring og interne kontroll.
3. **Linjeforsvar:** Internrevisors rolle er å overvåke bankens samlede risiko-/kapitalstyring og interne kontroll på vegne av styret. Internrevisjonen skal også etterprøve om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurdere om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapitalstatus. KPMG er valgt internrevisor.

3.2 Prosess for risiko- og kapitalstyring

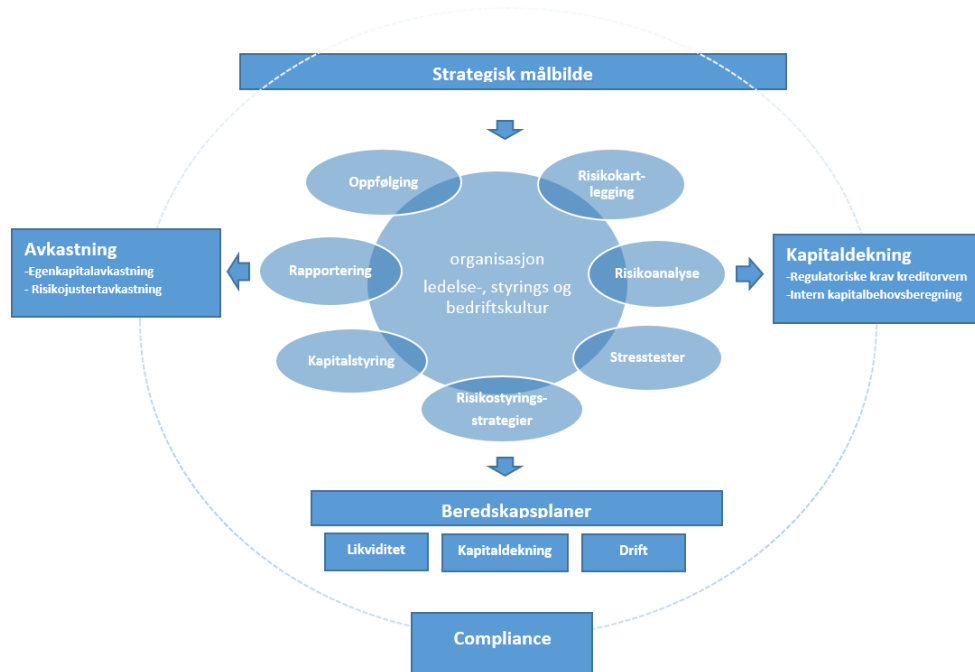
Helhetlig risikostyring er en prosess, gjennomført av virksomhetens styre, ledelse og ansatte, anvendt i fastsettelsen av strategi og på tvers av virksomheten. Prosessen er utformet for å identifisere potensielle hendelser som kan påvirke virksomheten og håndtere risiko slik at den samsvarer med virksomhetens risikoprofil. Dette for å gi en rimelig grad av sikkerhet for å oppnå de mål som er satt.

Prosessen skal følge overordnede mål, være i samsvar med, og støtte bankens formål. Den skal være kostnadseffektiv og rapporteringen skal være pålitelig og kunne benyttes både internt og eksternt. I tillegg bør prosessen utformes slik at den sikrer etterlevelse av lover og regler, bransjestandarder, interne retningslinjer og rutiner.

Bankens kapitaldekning og soliditet følges nøye og er et av de sentrale styringsparameterne, framskrivning av bankens resultat og balanse gjennomføres kvartalsvis. På denne måten har banken en kontinuerlig prosess for å søke en optimalisering av kapitalanvendelsen i forhold til overordnet strategi/forretningsplan som skal søke å sikre at strategiske måltall nås.

Styret i SpareBank 1 Nordvest har vedtatt en strategi for risiko- og kapitalstyring. Dokumentet omfatter både beskrivelsen av komponentene i konsernets helhetlige risikostyring og beskrivelse av den interne prosessen for vurdering av konsernets kapitalbehov (ICAAP).

Strategien gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risiko- og kapitalstyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette. Strategien skal også sikre at det interne rammeverket tilfredsstillende lover, forskrifter og beste praksis for god risiko- og kapitalstyring.

Figur 3-2 Modell for risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring kan deles inn i områder som henger innbyrdes sammen som Figur 3-2 Modell for risiko- og kapitalstyring over viser. Elementene skal sikre en effektiv og hensiktsmessig styring. Gjennom dette oppnås finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

3.2.1 Strategisk målbilde/strategi

SpareBank 1 Nordvests strategiske målbilde danner grunnlaget for risiko- og kapitalstyringen. Konsernet gjennomfører årlig revisjon av konsernets strategiplanverk. Dette innebærer en gjennomgang av rammebetingelser, herunder konkurransesituasjon, krav fra offentlige myndigheter, endringer i kundeadferd/kundebehov, kapitalbehovsvurderinger, organisering og fremtidig krav til kompetanse.

3.2.2 Risikokartlegging

Identifisering av risiko er en framoverskuende prosess, integrert i strategiarbeidet. Prosessen dekker alle vesentlige kjente risikoer konsernet utsettes for og gjennomføres minimum årlig. Avdeling for risikostyring gjennomfører minimum årlig risikoworkshop for de mest sentrale risikoer.

3.2.3 Risikoanalyse

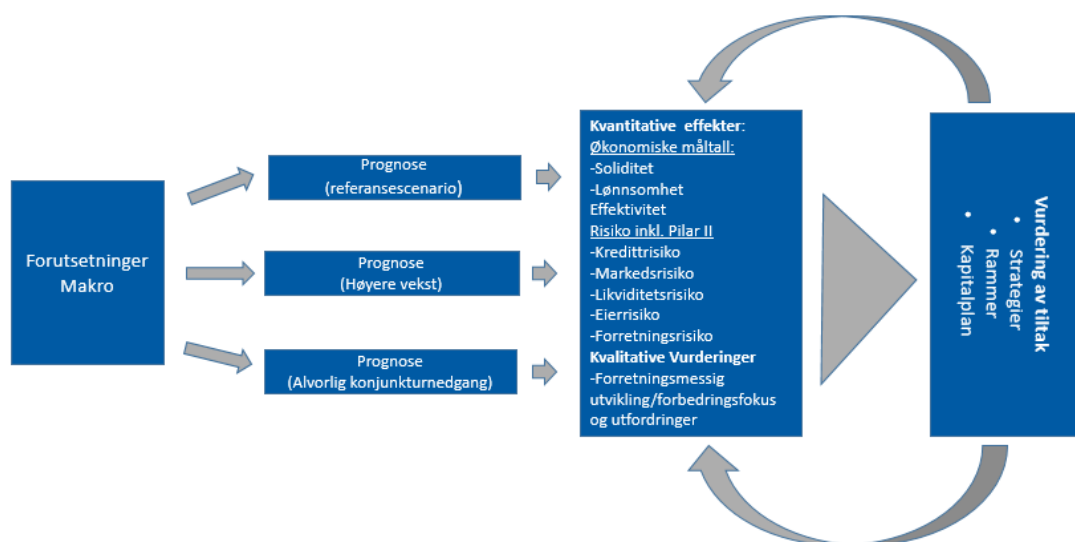
Det gjennomføres grundige analyser av risikoene som er identifisert for å forstå risikoens egenskaper og for å vurdere effekten av etablerte kontroll- og styringstiltak. For områder hvor de etablerte tiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres nye tiltak. SpareBank 1 Nordvest etterstreber å kvantifisere alle vesentlige risikoer hvor kvantifiseringen skal bygge på anerkjente metoder for måling av risiko.

3.2.4 Stresstester og scenarioanalyser

Det gjennomføres periodiske stresstester og scenarioanalyser for å analysere negative hendelser som påvirker resultat, balansen og kapitaldekningen i konsernet.

Analysene tar hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling i en periode på minimum 3 år frem i tid.

Prosessten fremgår av figuren under. I tillegg gjennomføres stresstest av bankens likviditet, som beskrevet i avsnitt 4.3.7.

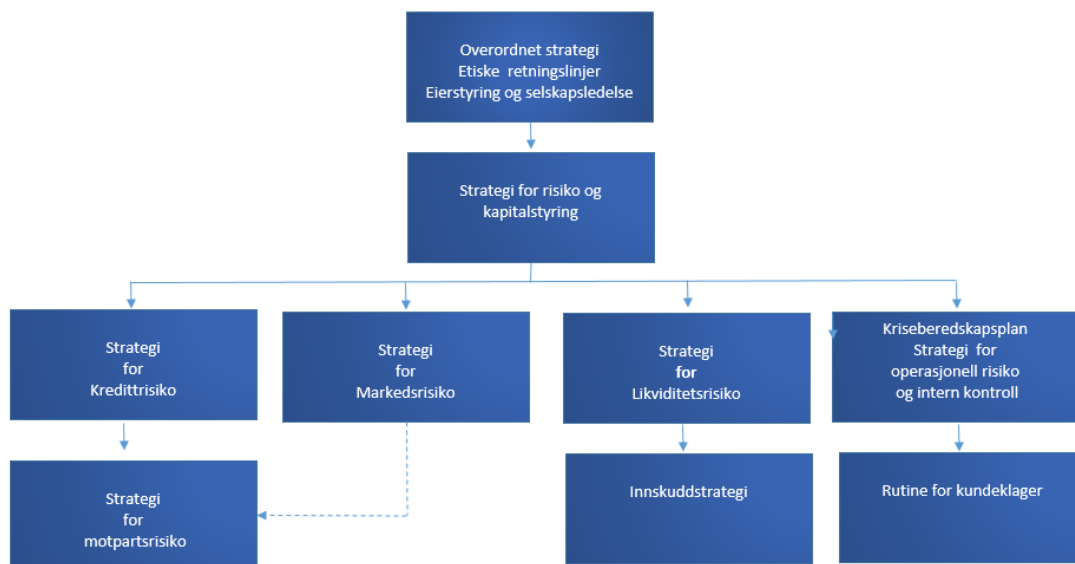
Figur 3-3 Stresstester

3.2.5 Risikostrategier

Håndteringen av risikoen skjer gjennom implementering av konsernets risikostrategier, som angir konsernets risikovilje og evne. Strategiene godkjennes av styret og gjennomgås minimum årlig. De ulike strategiene for styring av risiko er omtalt i avsnittet om risikoprofil over, og de presenteres grundigere i kapittel 4.

Ved valg av risikostrategi legges det i SpareBank 1 Nordvest tre prinsipper til grunn:

- Risikostrategiene skal gjenspeile konsernets overordnede mål og strategi.
- Risikostrategiene skal være en integrert del av konsernets løpende aktiviteter.
- Risikostrategiene må stå i forhold til konsernets evne og kapasitet.

Figur 3-4 Oversikt over strategier for risikostyring og kapitaldekning i Sparebank1 Nordvest

3.2.6 Beredskapsplaner

Banken har egen kriseberedskaps- og kontinuitetsplan som angir hvordan krisesituasjoner, med utgangspunkt i SpareBank 1 Alliansens felles Krise- og kontinuitetsplan, skal håndteres i SpareBank 1 Nordvest. I tillegg har banken en egen beredskapsplan for likviditet, og kapitaldekning. Dette for å være forberedt på situasjoner som kan oppstå som følge av risikoen knyttet til bankdrift.

Banken har egen kriseledelse som trer sammen om nødvendig. Det er utviklet ensartet metodikk for håndtering av kriser i SpareBank 1 Alliansen.

3.2.7 Kapitalstyring

Kapitalstyringsprosessen i SpareBank 1 Nordvest skal sikre:

- At konsernet vurderer ansvarlig kapital i forhold til vedtatt risikoprofil og kapitaldekningsmål.
- En strategi for opprettelse av forsvarlig kapitaldekning.
- En forsvarlig likviditetsstrategi som sikrer konkurransedyktig vilkår og langsiktig innlån fra kapitalmarkedene
- At ledelsen og styret er orientert om status og forventet utvikling i risikoprofilen til konsernet.
- At ledelsen og styret er kjent med hvordan ulike hendelser kan påvirke resultat, kapitaldekning og likviditetssituasjonen til konsernet.

På grunnlag av det strategiske målbilde utarbeides en analyse av kapitalbehov for de påfølgende 3 år for å sikre langsiktig målrettet kapitalstyring. Analysen tar hensyn til framskrivning av konsernets finansielle utvikling for de neste tre årene. I den finansielle framskrivningen tas det utgangspunkt i forventet utvikling i perioden. Det gjennomføres minimum årlig scenarioanalyser som beregner hvordan en situasjon med alvorlig økonomisk tilbakeslag påvirker bankens finansielle utvikling og soliditet.

Figur 3-5 Prosess for vurdering av konsernets kapitalbehov

Med grunnlag i framskrivningene av det samlede kapitalbehovet gjør ledelsen og styret en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig tilpasset konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil og strategisk målbilde. Størrelsen på kapitalen i SpareBank 1 Nordvest styres av interne vurderinger, krav nedfelt i kapitalkravforskriften og måltall satt av styret i banken.

3.2.8 Rapportering

Konsernets risikorapportering har som formål å sikre at alle relevante organisasjonsnivåer har tilgang på tilstrekkelig, pålitelig og relevant risikorapportering. Rapporteringen danner grunnlaget for den videre oppfølgingen og overvåkingen av risikoeksponeringen og risikostyringsprosessen i konsernet.

Rapport	Mottaker/ beslutningstaker			Frekvens minimum			Ukentlig	Kommentar
	Styret	Adm. Dir.	KL	Årlig	Kvartalsvis	Månedlig		
Risikostrategier	X	X		X				Risikoprofil: Risikovilje og risikoevne
Risikopolicy kreditt og marked	X	X	X	X				Detaljerte mål og rammer for kredittrisiko og markedsrisiko
ICAAP	X	X	X	X				Beregning og vurdering av bankens faktiske kapitalbehov sammenholdt mot regulativt krav ansvarlig kapital og bankens evne.
Risikorapport	X	X	X		X			Status og utvikling i forhold til mål og rammer. Analyse av utviklingstrekk og kapitaldekning
Økonomi/ Regnskapsrapport	X	X	X	X	X	X		Utvikling i resultat og balanse og de viktigste nøkkeltall med kommentarer
Vurdering av nedskrivingsbehov		X	X		X			Gjennomgang av store risikoutsatte engasjementer
Driftsrapport	X	X	X			X		Status og utvikling i forhold til mål og rammer for alle bankens avdelinger
Boliglånsrapport	X	X	X		X			Gjennomgang av overholdelse av Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for lån til boligformål
Ukesrapport likviditet		X	X				X	Likviditetsutvikling, gjennomgang av nøkkeltall knyttet til likviditet og funding
Rapport anti hvitvasking	X	X	x	X				Gir blant annet oversikt over gjennomført minimum årlig risikoanalyse og resultat av etterlevelseskontroller

Figur 3-6 Rapportering i SpareBank 1 Nordvest

3.2.9 Oppfølging

SpareBank 1 Nordvest er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Avdeling for risikostyring og forretningsstøtte skal bistå linjefunksjonen slik at det opprettes effektive systemer og prosesser for å følge opp etterlevelsen av gjeldende regelverk, videre skal funksjonen fange opp endringer i lover og forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer.

3.3 Risikoprofil

Strategien til SpareBank 1 Nordvest angir at banken skal ha et moderat risikonivå. Med et moderat risikonivå menes at en enkelt hendelse ikke skal kunne true bankens finansielle stabilitet. Det er i overordnet strategidokument definert målsettinger knyttet til nøkkeltall, måltall og rammer for banken som definerer risikoprofilen. Risikoprofilen følges opp gjennom periodiske rapporteringer av måloppnåelse til ledelsen og styret.

4 Risikoområder

Med risiko skal forstås alle forhold som kan hindre konsernet i å nå sine mål nedfelt i overordnet strategi.

Kreditrisiko	Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
Markedsrisiko	Risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder.
Likviditetsrisiko	Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.
Operasjonell risiko	Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko eller omdømmerisiko.
Forretningsmessig risiko	Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.
Eierrisiko	Risiko for tap i datterselskaper og tilknyttede selskaper knyttet til den risiko som det enkelte selskap påtar seg i sin drift, så vel som risikoen for at det må tilføres ny kapital i ett eller flere av disse selskapene.
Omdømmerisiko	Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter.
Strategisk risiko	Risiko for svikt i inntjening og generering av kapital som skyldes endringer i rammebetingelser, dårlige forretningsmessige beslutninger, dårlig implementering av beslutninger eller manglende tilpasning til endringer i forretningsmessige rammebetingelser.
Etterlevelses (compliance) risiko	Risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/ bøter, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover/ forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.
Systemrisiko	Risiko for en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende.

Tabell 4-1 Risikoområder

De viktigste risikoområdene er beskrevet ytterligere i avsnittene 4.1 til og med 4.5

4.1 Kredittrisiko

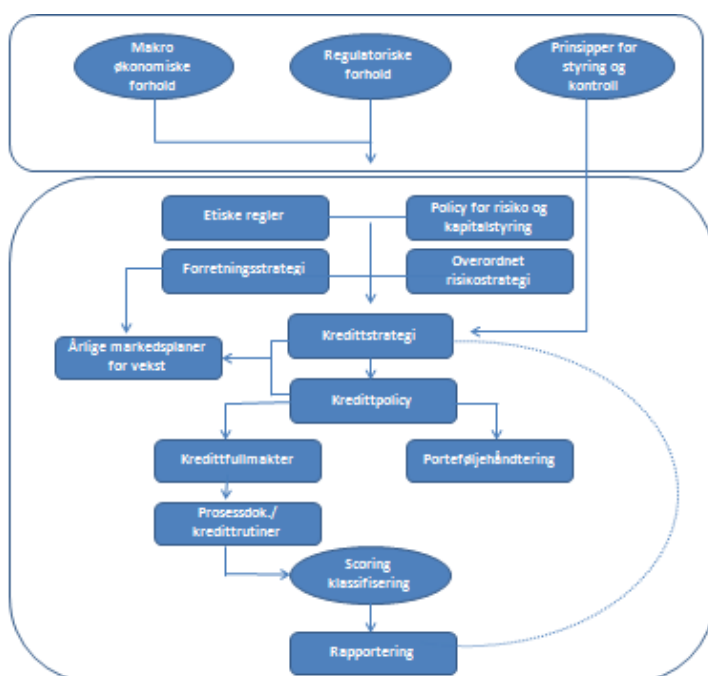
Risiko for tap som følge av kundens eller andre motparters manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Konsentrasjonsrisiko for kreditt defineres som risiko for tap som følge av tap knyttet til store enkeltengasjement, enkeltbransjer og geografiske områder. Kredittrisikoen er den største risikoen i SpareBank 1 Nordvest.

4.1.1 Styring og kontroll

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets overordnede strategi, kredittpolicy, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner. Strategi for kredittrisiko er omtalt i sammenheng med andre risikostrategier i avsnittet 3.2.5. Med bakgrunn i overordnet strategi defineres kredittpolicy, mål og rammer for eksponering knyttet til porteføljer, bransjer, geografiske områder og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for å styre og måle risikoeksponeringen opp mot vedtatt risikoprofil. Overordnet strategi trekker i tillegg opp retningslinjer og rammer for konsentrasjonsrisiko. Kredittpolicyer og rutiner rundt kredittgivning revideres minimum årlig.

Avdeling for risiko- og kapitalstyring, foretar uavhengig risikooppfølging og rapportering knyttet til den samlede risikoeksponeringen til ledelsen og styret.

Kreditvurderingsprosess

Figur 4-1 - Kreditvurderingsprosess og forhold som påvirker denne

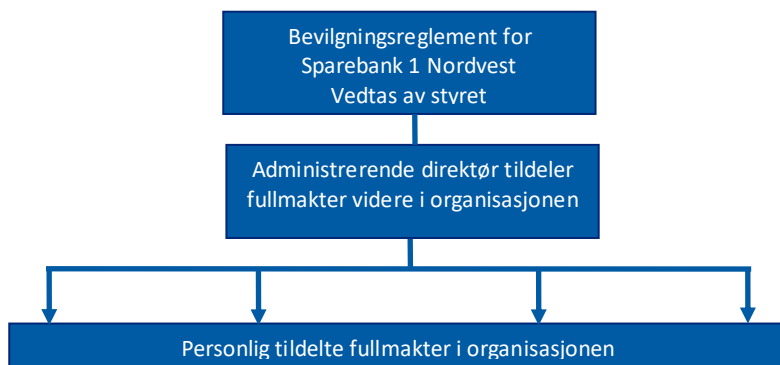
SpareBank 1 Nordvest benytter beslutningsstøttesystemer i kredittgivingen. Basert på en rekke faste opplysninger saksbehandler innhenter, scores kundene. Scorekort for personmarkedet og bedriftsmarkedet benyttes for kvantifisering av misligholdssannsynlighet. Det gjennomføres klassifisering av den enkelte kunde og av porteføljen.

Tilbakebetalingsevne og sikkerhetsstillelse er avgjørende for score og kredittgivning. Lånebeløp, tilbakebetalingsevne og sikkerhet avgjør fullmaktsnivå for beslutning. SpareBank 1 Nordvest har flere fullmaktsnivå som avgrenses av risikoklasse, engasjementsstørrelse og bransje. Kreditthåndbøkene for både personmarkedet og bedriftsmarkedet revideres minimum årlig.

Sentralt i bankens kreditvurderingsprosess står risikoklassifiseringssystemet. Dette systemet er basert på risikomodeller som tar utgangspunkt i statistiske beregninger og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellen omtales i avsnitt 4.1.2.

Bevilgning

Bevilgningsreglementet som er godkjent av styret, gir administrerende direktør kredittfullmakt. Administrerende direktør delegerer igjen fullmakt videre til de ulike beslutningsnivåene i organisasjonen etter enkeltengasjementets størrelse og risiko. Alle fullmakter i SpareBank 1 Nordvest er personlige.

Figur 4-2 Bevilgning i SpareBank 1 Nordvest

4.1.2 Modellbeskrivelse

SpareBank 1 Nordvests eksponering for kredittrisiko følges opp ved hjelp av konsernets porteføljestyresystem. Den risikomessige utviklingen i porteføljen følges opp regelmessig, med særlig vekt på utviklingen i risikoklassifisering (migrering), forventet tap og økonomisk kapital.

Kredittrisikoen er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL). Modellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger, og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer blant annet på følgende komponenter:

Sannsynlighet for mislighold – PD (probability of default)

Kundene blir klassifisert i risikoklasser ut fra beregnet sannsynligheten for mislighold av engasjementet i kommende 12 måneders periode. Kapitalkravforskriften § 10-1 definerer et engasjement som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig. SpareBank 1 Nordvest bruker beløpsgrense på 1.000 kroner som «ikke uvesentlig».

Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som adferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement, se tabell under avsnittet om klassifisering. Grensene for de ulike klassene vises i Tabell 4-3.

For bedriftsmarkedet benyttes ulike scorekort for å fastsette risikoklassene, scorekortene er bransjespesifikke. Disse vektet finansielle nøkkeltall ulikt for forskjellige bransjer. Modellen for personmarkedet bruker andre nøkkeltall enn de som brukes for bedriftsmarkedet. Personmarkedsmodellen benytter fire ulike vektninger av nøkkeltallene overfor kundene.

Forventet eksponering ved mislighold – EAD (exposure at default):

EAD er en beregnet størrelse av forventet eksponering hvis en kunde går i mislighold. Beregningen tar utgangspunkt i bankens samlede eksponering mot kundene, inkludert innvilgede men ikke trukne rammer og garantier.

Tapsgrad ved mislighold – LGD (loss given default):

LGD er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Realisasjonsverdier knyttet til stilte sikkerheter for kundens engasjementer fastsettes med bakgrunn i erfaringstall over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer antatt salgsverdi i en nedgangskonjunktur.

Sikkerheter

Alle engasjement blir tildelt en sikkerhetsklasse i porteføljesystemet. Sikkerhetsklassen tildeles med utgangspunkt i størrelsen på sikkerhetsgraden, se Tabell 4-3 Klassifiseringsmodell. Banken har retningslinjer for verddivurdering av sikkerhetene. Bevilgning av kreditter skal skje mot tilfredsstillende sikkerheter. I forbindelse med årlig engasjementsgjennomgang gjennomføres ny sikkerhetsvurdering. Depot kontrollerer kontinuerlig at banken har rettsvern for etablerte sikkerheter. I personmarkedsporteføljen etableres det pant for bestemte mellomværende med kunden, mens det i bedriftsmarkedsporteføljen hovedsakelig tas pant for ethvert mellomværende med bankens kunde eller kundegruppe.

Hovedtypene av sikkerheter SpareBank 1 Nordvest benytter framgår av Tabell 4-2.

	Personmarkedet	Bedriftsmarkedet
Fast eiendom	X	X
Motorvogner	X	X
Fritidsbåter	X	
Verdipapirer	X	X
Kausjoner	X	X
Driftstilbehør		X
Skip		X
Anleggsmaskiner		X
Varelager		X
Landbruksløsøre		X
Kundefordringer		X
Innskudd		X

Tabell 4-2 Sikkerheter i SpareBank 1 Nordvest

Banken følger finansavtalelovens avgrensede regler for motregning for kunder i personmarkedssegmentet. For kunder i bedriftsmarkedssegmentet benyttes alminnelig motregningsrett.

Klassifisering

Alle engasjementer tildeles en risikoklasse basert på sannsynligheten for mislighold (PD) og en sikkerhetsklasse ut fra hvor mye banken forventer å tape dersom kunden ikke innfrir sine forpliktelser (LGD). Grensene for de ulike klassene er gjengitt under:

Risikoklasse	Sannsynlighet for mislighold		Sikkerhetsklasse	Tapsgrad ved mislighold		Sikkerhetsgrad
	Nedre grense	Øvre grense		Nedre grense	Øvre grense	
A		0,10 %	1		0,08 %	Over 120 %
B	0,10 %	0,25 %	2		0,08 %	100 % -120 %
C	0,25 %	0,50 %	3	0,08 %	13,62 %	80 % - 100 %
D	0,50 %	0,75 %	4	13,62 %	27,23 %	60 % - 80 %
E	0,75 %	1,25 %	5	27,23 %	40,85 %	40 % - 60 %
F	1,25 %	2,50 %	6	40,85 %	54,46 %	20 % - 40 %
G	2,50 %	5,00 %	7	54,46 %	68,08 %	Inntil 20 %
H	5,00 %	10,00 %				
I	10,00 %	99,99 %				
J	99,99 %	100 %				
	100 %	100 %				

Tabell 4-3 Klassifiseringsmodell

Basert på disse to klassifiseringene blir hvert engasjement tildelt en risikoklassifikasjon. I porteføljesystemet er det fem klassifikasjoner: Svært lav, lav, middels, høy og svært høy risiko, samt en gruppe for misligholdte og nedskrevne engasjementer.

Validering

SpareBank 1 Nordvest validerer risikoklassifiseringsmodellen gjennom verktøy som Kompetansesenter for kreditt i SpareBank 1 -alliansen har utviklet for kvantitativ validering. Kredittmodellen har over tid og ved vår gjennomgang pr. 31.12.18 vist god rangeringsevne, det vil si at misligholdte engasjement i risikoklasse J og K kommer fra de svakeste risikoklassene ett år tidligere. Med bakgrunn i at SpareBank 1 Nordvest beregner kredittrisiko etter standardmetoden er banken ikke forpliktet å gjennomføre validering.

Risikoprising

SpareBank 1 Nordvest benytter modellen som støtte til beregning av priser på enkeltengasjementer ut fra et fastsatt avkastningskrav på risikojustert kapital. Engasjementets risiko- og sikkerhetsklasse inngår i prisberegningen. Ved endelig prising inngår også flere andre vurderinger.

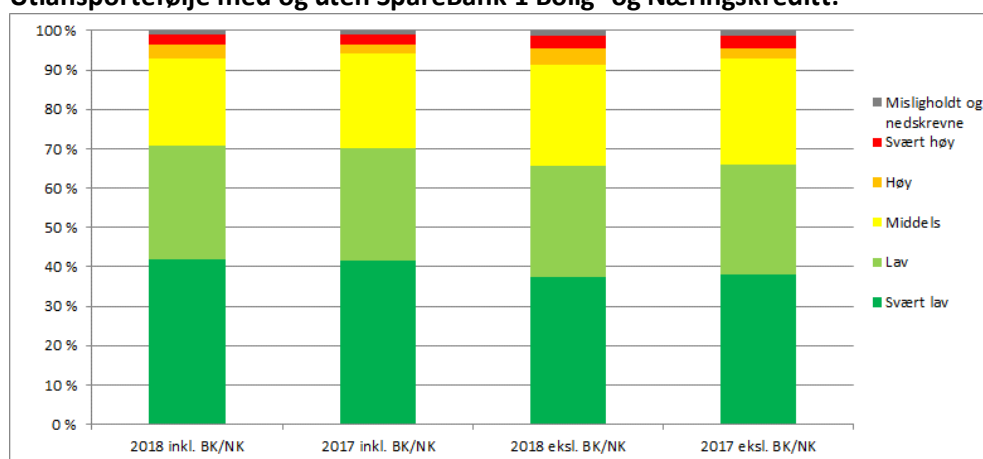
Kapitalkravberegning

Ved beregning av kapitalkravet brukes standardvekter i tråd med kapitalkravforskriften. Beregnet kapitalkrav for kredittrisiko er omtalt under avsnitt 4.1.7.

4.1.3 Porteføljeinformasjon

Porteføljeoversikten viser sammensetningen og utviklingen i utlånsporteføljen målt med bankens interne risikoklassifiseringssystem.

Utlånsportefølje med og uten SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt:

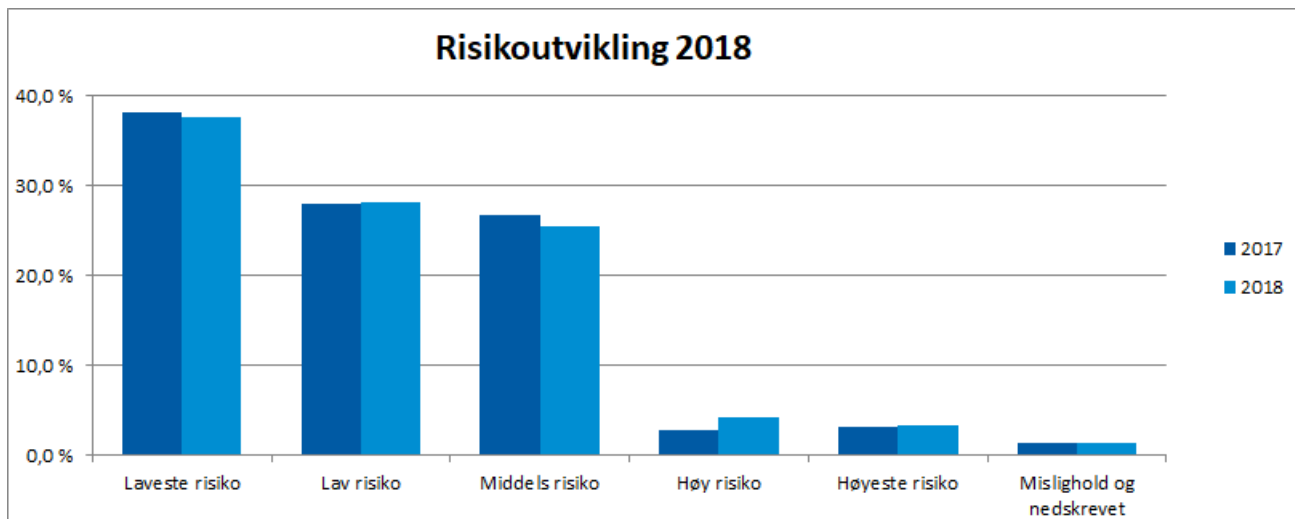
Figur 4-3 - Total utlånsportefølje

SpareBank 1 Nordvest har eierandeler i SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt, som banken selger lån til som en del av bankens fundingstrategi. For ytterligere informasjon, se avsnitt 4.3.4.

Engasjementsbeløp fordelt på risikogrupper:

Hele tusen kroner	2018			2017		
	Volum	Antall	Andel	Volum	Antall	Andel
Risikogruppe						
Svært lav	4.943.084	3.782	37,61 %	4.806.032	3.896	38,14 %
Lav	3.704.855	1963	28,19 %	3.517.558	1.725	27,91 %
Middels	3.333.092	2.042	25,36 %	3.375.777	1.963	26,79 %
Høy	545.890	350	4,15 %	344.323	377	2,73 %
Svært høy	444.510	471	3,38 %	384.911	512	3,05 %
Misligholdt og nedskrevne	170.353	157	1,30 %	172.826	172	1,37 %
Sum	13.141.784	8.765	100,00 %	12.601.427	8.645	100,00 %

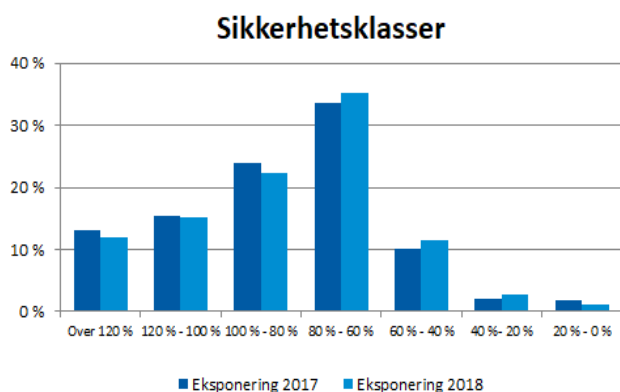
Tabell 4-4 Engasjementsbeløp ekskl. SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt

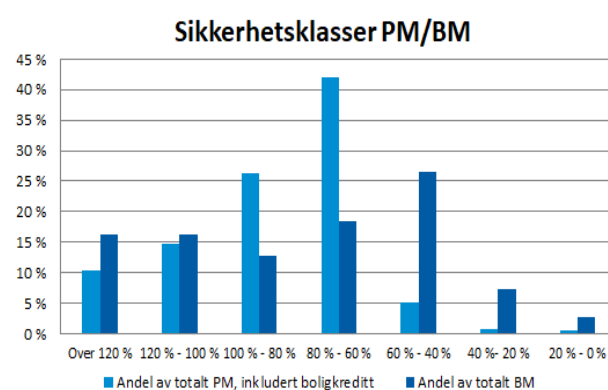
Figur 4-4 Utvikling i risikoklasser

I 2018 var 91,2 % av det totale volumet av utlån i risikogruppe middels, lav eller svært lav risiko, mot 92,8 % i 2017. Banken har hatt en noe migrasjon fra andelen laveste risiko til risikoklasser med noe høyere risiko fra 2017 til 2018 som det fremgår av Figur 4-4 Utvikling i risikoklasser.

4.1.4 Sikkerhet

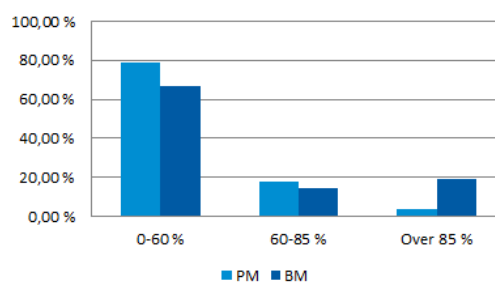
Figur 4-5 Utvikling i sikkerhetsklasser totalporteføljen

Figur 4-6 Utlån fordelt i forhold til sikkerhetsdekning.

Hovedtyngden av bankens utlånsportefølje er godt sikret, 27 % har sikkerhetsdekning ut over 100 % ytterligere 22 % ligger her en sikkerhetsdekning mellom 80 %-100 % av engasjementet. Når sikkerheter verdifastsettes i vår modeller reduseres markedsverdiene med reduksjonsfaktorer ut fra type sikkerhet. Eksempelvis reduseres Næringseiendom med mer enn 50 % når sikkerhet verdifastsettes. Vurderingene får på denne måten et risikofradrag som hensyntar en lavkonjunktur.

Figur 4-7 viser at 96,7 % av lånene i personmarkedet og 80,7 % av lånene i bedriftsmarkedsporføljen som er sikret med pant i fast eiendom er innenfor 85 % belåningsgrad. Banken har høyt fokus på boliglånsforskriften og styrebehandler kvartalsvis nivåene utover 85 % belåningsgrad for nedbetalingslån og 70 % belåningsgrad knyttet til flexilån. Bankens kredittpolicy gir klare retningslinjer for slik behandling.

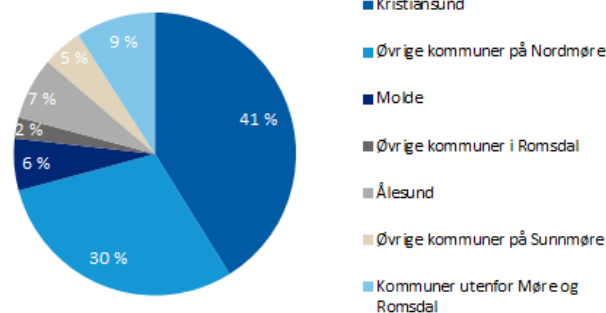

Figur 4-7 Belåningsgrad

4.1.5 Konsentrasjonsrisiko

Defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om: store enkeltkunder, enkelte bransjer, geografiske områder, sikkerheter med samme risikoegenskaper og motparter i interbankoperasjoner eller handel med finansielle derivater.

Geografisk fordeling pr 31.12.2018 ekskl. BK og NK

Figur 4-8 Brutto utlån 31.12.2018 fordelt på geografiske områder

Geografi:

Brutto utlån fordelt på geografiske områder	Brutto utlån	Engasjement	Mislighold over 30 dager og nedskr.	Nedskrivninger trinn 3
Nordmøre	8.620.674	9.322.319	138.709	29.818
Romsdal	1.015.493	1.070.930	6.753	151
Sunnmøre	1.424.700	1.589.775	9.327	360
Kommuner utenfor Møre og Romsdal	1.128.569	1.158.760	15.564	1.189
Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	12.189.436	13.141.784	170.353	31.517
Nedskrivninger trinn 3	31.517	31.517		
Nedskrivninger trinn 1 og trinn 2	36.181	36.181		
Sum etter nedskrivninger	12.121.738	13.074.086		

Tabell 4-5 Geografisk fordeling

* Nedskrivninger trinn 3 er tidligere benevnt som individuelle nedskrivninger

Mislighold i Tabell 4-5 Geografisk fordeling og Tabell 4-7 Bransjefordeling er total volum på kundeengasjementene i risikoklasse J og K se avsnitt 4.1.2.

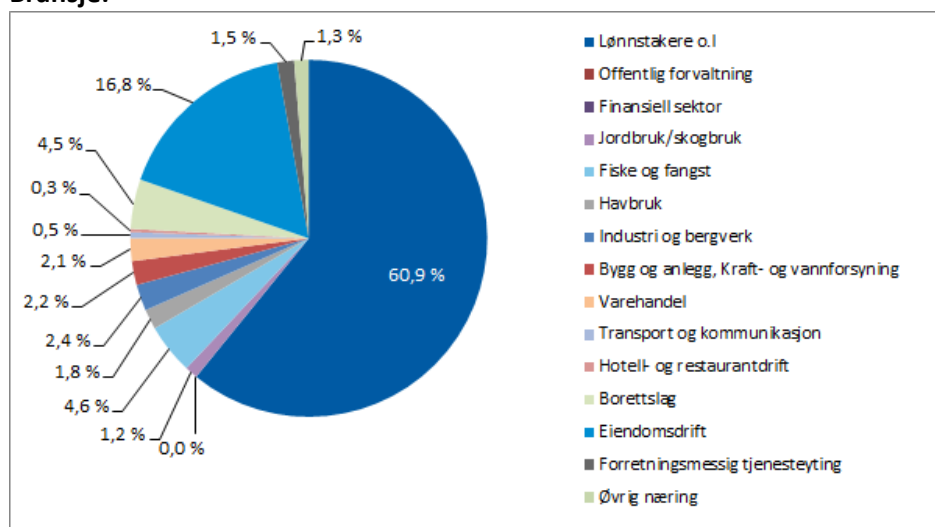
Hovedtyngden av bankens portefølje har eksponering og er lokalisert i Møre og Romsdal, i tråd med bankens strategiske målsetting. Det er gjennomført skjønnsmessig beregning av kapitalbehov knyttet til geografi. I Tabell 4-9 angis misligholdet ut fra saldo på enkeltkonti.

Konsern 2018 (i hele tusen)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	86.306	-	-	-	-	86.306
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	236.851	-	-	149.444	-	386.295
Brutto utlån til og fordringer på kunder	1.383.897	13.095	31.902	404.420	10.356.122	12.189.436
- Nedskrivninger trinn 3	-31.517	-	-	-	-	-31.517
- Nedskrivninger trinn 1 og trinn 2	-36.181	-	-	-	-	-36.181
Netto utlån til og fordringer på kunder	1.316.200	13.095	31.902	404.420	10.356.122	12.121.739

Tabell 4-6 Engasjement fordelt på løpetid

* Nedskrivninger trinn 3 er tidligere benevnt som individuelle nedskrivninger

Bransje:

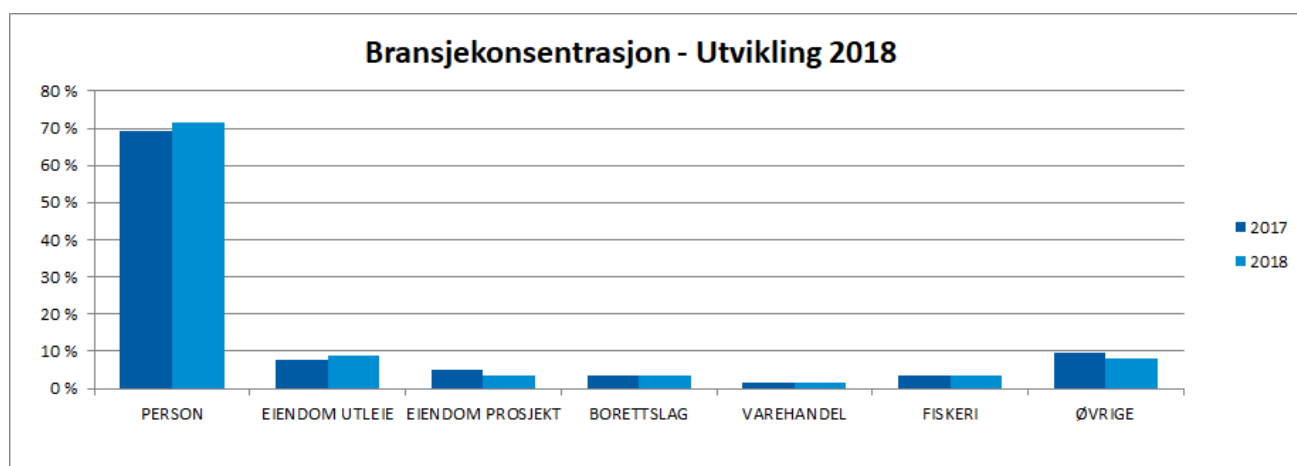

Figur 4-9 Brutto utlån 31.12.2018 fordelt på bransje

Konsern	Brutto utlån	Engasjement	Mislh og nedskr.	Nedskrivninger trinn 3	Netto mislighold og nedsk.
Brutto utlån fordelt på sektor og næring					
Lønnstakere o.l	7.610.056	8.000.445	62.351	4.795	57.555
Jordbruk/skogbruk	146.745	152.219	3.750	0	3.750
Fiske og fangst	553.613	599.454		0	0
Havbruk	194.636	238.225		0	0
Industri og bergverk	262.919	313.514		0	0
Bygg og anlegg, Kraft- og vannforsyning	193.932	283.216	34.430	9.458	24.971
Varehandel	186.066	273.037	3.905	396	3.509
Transport og kommunikasjon	50.931	69.014	5.002	1.372	3.630
Hotell- og restaurantdrift	34.081	38.896	2.300	744	1.556
Borettslag	574.228	589.936		0	0
Eiendomsdrift	2.042.752	2.209.546	50.482	10.590	39.892
Forretningsmessig tjenesteyting	177.678	201.482	7.034	3.577	3.457
Øvrig næring	161.800	172.800	1.100	584	516
Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	12.189.436	13.141.784	170.353	31.517	138.836
Nedskrivninger trinn 3	31.517	31.517			
Nedskrivninger trinn 1 og trinn 2	36.181	36.181			
Sum etter nedskrivninger	12.121.739	13.074.087			

Tabell 4-7 Bransjefordeling – oppdater engasjement

* Nedskrivninger trinn 3 er tidligere benevnt som individuelle nedskrivninger

Figur 4-10 Bransjekonsentrasjon inkl. SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt

SpareBank 1 Nordvest har vedtatt en ramme for hvor stor andel av totalporteføljen som kan eksponeres mot bedriftsmarkedet.

Bedriftsmarkedsporføljen vurderes å være godt diversifisert og en stor andel av porteføljen er i bransjene fiskeri, landbruk, offentlig sektor og borettslag som er motsyklisk til oljenæringen.

Eiendom utleie har et volum på ca. 31 % av bedriftsmarkedsporføljen. Banken har ikke eksponering direkte mot oljeservicenæringen i eiendom utleie, men indirekte en svært lav eksponering gjennom leietakere i oljeservicenæringen. Eksponeringen anses forsvarlig og er innenfor ramme for konsentrasjon innenfor en enkelt bransje.

Det rapporteres kvartalsvis til ledelsen og styret knyttet til etterlevelse av rammene. SpareBank 1 Nordvest beregner kapitalbehov basert på konsentrasjonsrisikoen i bransjer ettersom en antar at en portefølje med sterke konsentrasjoner i en bransje, kan være mer utsatt for tap enn en fulldiversifisert portefølje. Kapitalbehovet beregnes som et påslag ut fra hvor spredt totalt EAD og UL er på ulike bransjer.

Store engasjement:

Et engasjement er definert som stort når samlet engasjement innenfor en debitorgruppe utgjør 10 % eller mer av bankens ansvarlige kapital. Banken har etablert rammer for antall store engasjement, samt tillat andel eksponering i ulike bransjer. Forskrift om kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks store engasjementer tillater at inntil 25 % av ansvarlig kapital kan lånes ut mot en enkelt motpart gitt at dette vurderes som forsvarlig.

Samlet eksponering mot engasjementer som er definert som store, kan ikke overstige bankens ansvarlige kapital. Til sammen utgjør store engasjement tilknyttet bankens utlånsportefølje 25 % av bankens ansvarlige kapital ved utgangen av året. Dette gjelder to motparter.

Ved beregning av økonomisk kapital i Pilar II tilknyttet konsentrasjonsrisiko for store engasjement, benyttes beregning av "Granularity Adjustment" (GA)". Engasjement som er store sammenlignet med resten av porteføljen, får et forhøyet kapitalpåslag (GA). Konsentrasjonsrisikoen til porteføljen beregnes da som summen av hvert enkelt kapitalpåslag (GA) for alle engasjement.

4.1.6 Verdiendringer, mislighold – utvikling i risikoklasser og nedskrivninger

IFRS 9 Finansielle instrumenter erstattet IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. SpareBank 1 Nordvest tok i bruk standarden fra 1. januar 2018. SpareBank 1 Nordvest har valgt å innføre sikringsbokføring etter IFRS 9. SpareBank 1 Nordvest har valgt å anvende IFRS 9 retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at banken skal lage åpningsbalansen 01.01.18 som om de alltid har anvendt de nye prinsippene. Sammenligningstallene for 2017 er likevel ikke omarbeidet etter de nye prinsippene i tråd med standardens krav. Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 er derfor ført mot egenkapitalen.

Sikringsbokføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80–125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Etter IFRS 9 er det tilstrekkelig med en prospektiv (fremadskuende) effektivitetstest, men etter IAS 39 måtte sikringseffektiviteten vurderes både prospektivt og retrospektivt (tilbakeskuende). Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. SpareBank 1 Nordvest har valg å videreføre sikringsbokføringen i samme utstrekning som tidligere år.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier;

- virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat med og uten reklassifisering
- amortisert kost

For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter. Gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen, utlån, kreditt og garantier. Tapsestimatene beregnes basert på 12-måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default – PD), lånets tap ved mislighold (loss given default – LGD) og lånets eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Datavarehuset inneholder historikk for observert misligholdsrate (PD) og observert tapsgrad (LGD). Dette vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter, boligpriser og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Det produseres månedrappporter for validering og stresstesting, som inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette er viktige analyser for å kunne lage gode estimater på PD og LGD fremover som ECL-formelen krever. Stresstestene inneholder ulike scenario for makroøkonomiske hovedstørrelser og hvordan dette kan påvirke estimatene for PD, LGD, EAD, EL (forventet tap) og UL (risikojustert kapital) i både regulatoriske og økonomiske kredittmodeller. Basisscenarioet fra stresstestene er laget på bakgrunn av referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Dette gir et grunnlag for å lage et basisscenario for IFRS 9-beregningene.

Definisjonen av mislighold under trinn 3 (se under) er sammenfallende med intern risikostyring og kapitalkravs beregninger. Her anvendes 90 dagers overtrekk som et viktig kriterium for mislighold. Kriteriene for vesentlig økning i kredittrisiko beskrives i trinn 1 og 2 under. Vesentlig økning i kredittrisiko måles for det enkelte utlånet. Tapsavsetningen i trinn 2 og 3 beregnes og rapporteres i grupper av finansielle instrumenter. For utlånsporteføljen skilles det mellom person – og bedriftsmarkedet.

Trinn 1

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Følgende kriterier må være oppfylt for at det ikke har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:

- PD er mindre enn doblet fra innvilgelse, og/eller
- PD < 1,25 %

Trinn 2

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap (risikoklasse er ikke J eller K). For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Avgrensning mot trinn 1 avhenger av om det har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko, med mindre dette kan tilbakevises. Vesentlig endring i kredittrisiko inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager uavhengighet av nivået på PD eller eiendeler knyttes til kunder som har kommet på watchlist. Kundene på watchlist har som hovedregel en vesentlig økning i kredittrisiko dersom PD er minst doblet siden innvilgelse, og PD er høyere enn 1,25 %.

Følgende kriterier må dermed være oppfylt for at det skal ha skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:

- PD er minst doblet siden innvilgelse, og
- PD > 1,25 % eller
- minst 30 dagers forsinket betaling

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold (risikoklasse J eller K). Denne definisjonen er i tråd med definisjonen som gjelder for intern risikostyring og for regulatorisk kapitalkravs-beregning for IRB-bankene.

Mislighold defineres som følgende:

- 90 dager overtrekk og beløp over 1.000 kroner.
- Tapsavsetning/konstatert
- Konkurs/gjeldsordning

Når det er overveiende sannsynlige at tapene er endelige klassifiseres tapene som konstaterte.

Et engasjement migrerer til ett lavere trinn når vilkårene for den opprinnelige migreringen ikke lenger er tilstede.

Det benyttes ikke makroøkonomiske tall direkte inn i modellen, men modellen tillater scenariovekting på porteføljenivå der det er mulig å overstyre vekten for tre makroøkonomiske scenario. Vektingen holdes stabil såfremt det ikke skjer noe vesentlig om underbygger justering. Vektingen til Sparebank 1 Nordvest har i hele 2018 vært satt til 80/10/10.

Scenario 1: «Base case». Det scenarioet man tror mest på, avviker ikke vesentlig fra dagens situasjon. Her kan man legge til grunn makroøkonomiske prognosene (for eksempel til Norges Bank), men den enkelte bank kan ha grunner til å avvike fra dette f.eks når bankens markedsområde utvikler seg annerledes enn landet totalt sett.

Scenario 2: «Worst case». Økonomiske utsikter er dårligere enn scenario 1 (gitt at man faktisk ikke er i og står overfor en fortsatt alvorlig lavkonjunktur). Her bør det legges til grunn en lavkonjunktur tilsvarende det man bruker i ICAAP. PD og LGD er vesentlig høyere enn i scenario 1, f.eks tilsvare nivåene ved forrige finanskriser, justert for endringer i porteføljekvalitet.

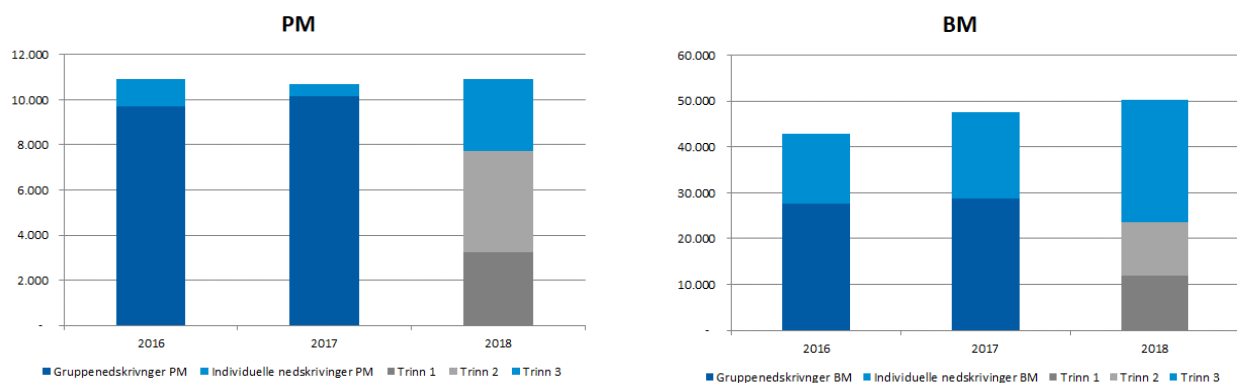
Scenario 3: «Best case». Økonomiske utsikter som er bedre enn scenario 1. Her bør det legges til grunn PD og LGD-nivå fra år da norsk økonomi var i en god konjunktursituasjon med høy oljepris, meget lav arbeidsledighet og lav rente. Banken må imidlertid fortsatt gjøre egne vurderinger.

Banken har vurdert og hensyntatt den direkte og indirekte effekten av oljeprisfallet ved vurderingene av bankens nedskrivningsbehov pr 31.12.18 for gjennomførte nedskrivninger ved utgangen av 2018.

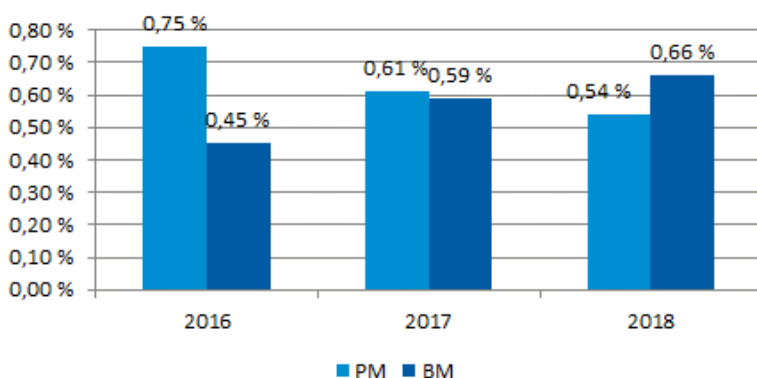
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Morbank/Konsern			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.18	18.510	16.134	20.027	54.670
<i>Avsetning til tap</i>				
<i>Overført til (fra) trinn 1</i>	5.089	-3.088	-2.001	-
<i>Overført til (fra) Trinn 2</i>	-1.271	1.313	-42	-0
<i>Overført til (fra) Trinn 3</i>	-313	-1.017	1.330	-
<i>Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler</i>	6.719	4.455	842	12.015
<i>Økning i trekk på eksisterende lån</i>	2.129	9.431	13.123	24.682
<i>Reduksjon i trekk på eksisterende lån</i>	-9.824	-3.028	-1.112	-13.964
<i>Utlån som har blitt fraregnet</i>	-4.001	-6.315	-404	-10.720
<i>Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)</i>	-	-	437	437
<i>Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)</i>	-	-	576	576
31.12.18	17.037	17.885	32.775	67.698

Tabell 4-8 Verdiendringer og nedskrivning

Nedskrivninger/trinn 1 og 2 knyttet (tidligere gruppevisenedskrivninger) til bedriftsmarkedsporteføljen utgjør 23,5 mill., en reduksjon på ca. 5 mill. i forhold til 2017. Nedskrivninger/trinn 1 og 2 totalt for 2018, inkludert personmarkedet (PM) utgjør 31,3 mill. og redusert med ca. 7,5 mill. fra 2017.

Figur 4-11 Utvikling i balanseførte nedskrivninger 2016-2018, PM og BM

Figur 4-12 Mislighold ut over 90 dager

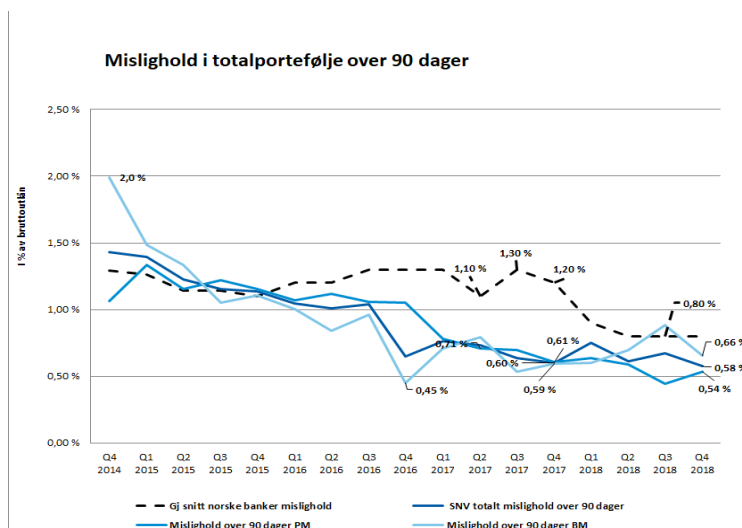
2018 (i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
- Personmarked	80.571	9.239	43.879	133.689
- Bedriftsmarked	16.400	266	26.300	42.966
Sum	96.971	9.505	70.179	176.655

2017 (i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
- Personmarked	82.659	13.746	43.941	140.346
- Bedriftsmarked	17.096	4.721	23.117	44.934
Sum	99.755	18.467	67.058	185.280

Tabell 4-9 Fordeling mislighold

SpareBank 1 Nordvest følger opp misligholdte engasjement kontinuerlig og minimum månedlig i tråd med kredittpolicy for person- og bedriftsmarkedet.

Grafen viser utvikling i mislighold over 30 dager sammenlignet med gjennomsnittet for norske banker på total porteføljenivå.

Figur 4-13 - Mislighold og Nedskrivninger i % av brutto utlån

4.1.7 Beregning av kapitalbehov

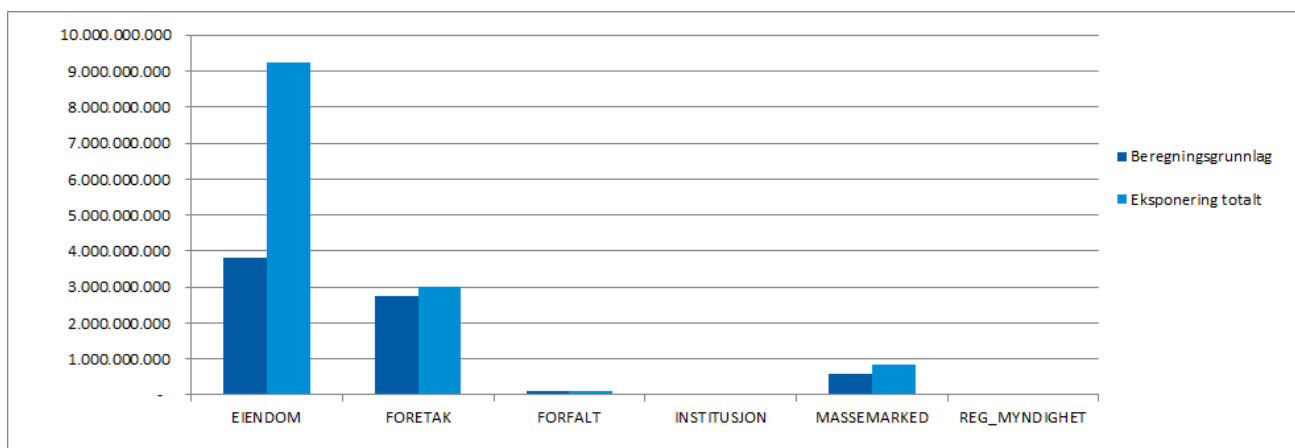
Risikoveide eiendeler

Bankens eiendeler risikovektes etter standardmetoden. Risikovektene fremgår av kapitalkravforskriften. For SpareBank 1 Nordvest pr. 31.12.2018 er totale engasjement og risikoveide eiendeler som følger:

Alle tall i hele 1000 kr.	Risikoveide eiendeler	Total eksponering	Totalt risikoveide eiendeler for kredittisiko fordelt på gruppe i % av beregningsgrunnlaget
Bolig	3.774.148	9.214.084	
Foretak	2.770.234	3.137.134	
Forfalte engasjement	104.115	109.270	
Institusjoner	197.048	386.295	
Massemarkedsengasjement	587.079	840.528	
Lokale og regionale myndigheter	6.411	40.317	
Obligasjoner med fortinnsrett	74.643	746.428	
Offentlig eide foretak	0	64.319	
Stater og sentralbanker	0	197.817	
Høyrisikoengasjement	18.882	12.588	
Andeer i Verdipapirform	0	0	
Øvrige engasjement	205.857	224.134	
Egenkapitalposisjoner	240.920	240.920	
Totalt	7.979.338	15.213.835	

Tabell 4-10 Oversikt over risikoveide eiendeler beregnet etter standardmetoden

Det er gjennomført fradrag i ansvarlig kapital knyttet til ansvarlig lån og utlån til finansinstitusjoner i tråd med forskrift om beregning av ansvarlig kapital for banker §17.

Figur 4-14 Beregningsgrunnlag og eksponering

I kategorien bolig blir engasjementer med sikkerhetsdekning innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag vektet med 35 %. Metoden gjør at et engasjement kan få kapitalvektning i flere kategorier med sikkerhetsdekning i bolig. Engasjement med sikkerhetsdekning innenfor 80 % av verdigrunnlaget utgjør den største enkeltvekten i bankens beregning av risikoveide eiendeler for beregning av kapitalkravet etter kapitalkravforskriften.

Ut over dette beregnes det kapital for konsentrasjoner som følge av eksponering i bransjer, størrelse på engasjement og geografisk eksponering samt kapital for stress banken kan utsettes for i forbindelse med makroøkonomiske endringer.

4.1.8 Økonomisk kapital

Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den økonomiske kapitalen i utgangspunktet skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap i løpet av en ett års horisont.

Den økonomiske kapitalen skal dekke 99,9 % av mulige uventede tap. Kapitalbehovet beregnes først med utgangspunkt i beregnet uventet tap, deretter tillegges det ytterligere kapital for konsentrasjonsrisiko og risiko for en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur. Kapitalbehovet for en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur gjennomføres med utgangspunkt i en stresstest som fasiliteres av Kompetansesenter for kredittmodeller i Alliansen. Stressscenarioet bygger på en tenkt negativ utvikling i norsk økonomi for årene 2018-2021. Forutsetningene i stresstesten er lik forutsetningene brukt i Norges Bank – Pengepolitisk rapport 3/18.

4.2 Markedsrisiko og motpartsrisiko

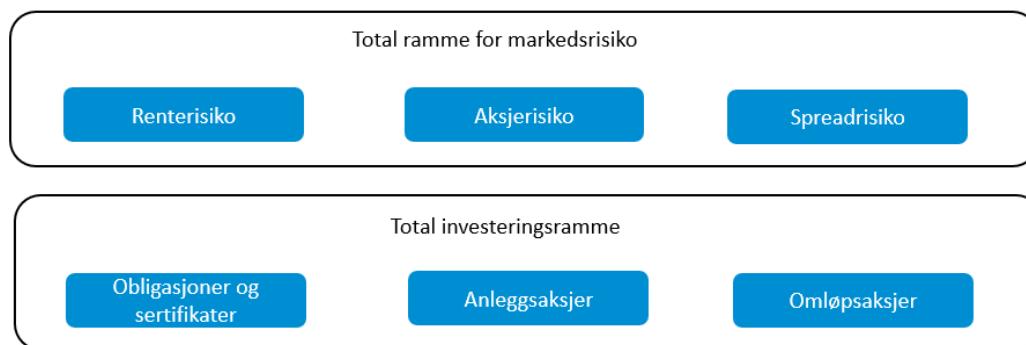
Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Risikoen for endringer i verdipapirpriser som skyldes endringer i generelle kredittpriser, blir også regnet som markedsrisiko.

Motpartsrisiko (finans) er kredittrisiko banken har som følge av at en låntager eller annen motpart ikke vil eller kan oppfylle sine samlede forpliktelser. Eksponeringen oppstår gjennom investeringer i bankens obligasjonsportefølje. Bankens beholdning av obligasjoner og sertifikater er først og fremst en likviditetsportefølje som skal dekke bankens krav til likviditet.

4.2.1 Styring og kontroll

Markedsrisikoen SpareBank 1 Nordvest er eksponert mot styres av strategi for markedsrisiko og strategi for motpartsrisiko finans som behandles av styret hvert år. I strategien for markedsrisiko er det definert egne

rammer for risikoeksponeringen innenfor aksjerisiko, renterisiko, spreadrisiko i obligasjonsporteføljen og valutarisiko. I strategi for motpartsrisiko er det definert rammer for investeringsporteføljen.

Figur 4-15 Rammer for markedsrisiko og for investeringsporteføljen.

Figuren viser hvordan strategiene setter rammer for de ulike formene for markedsrisiko. Bankens ramme for markedsrisiko består av rammer for risiko knyttet til aksjer, til renter og til kredittspreader. I tillegg er det i strategi for motpartsrisiko lagt rammer for størrelsen på investeringsporteføljen og hvor store deler av den som kan investeres i de ulike gruppene av verdipapirer som er gjengitt i figuren.

Finansavdelingen har ansvar for forvaltning av bankens investeringsporteføljer i omløpsaksjer, sertifikater og obligasjoner. Avdeling for risikostyring har ansvaret for å følge opp at rammene vedtatt av styret overholdes. Finansavdelingen rapporterer eksponeringen i markedsrisiko til styret hver måned og avdeling for risikostyring rapporterer på markedsrisiko til styret hvert kvartal. Vesentlig tap rapporteres når de oppstår.

I tillegg til å sette rammer for hvor mye av investeringsporteføljen som skal kunne investeres innenfor ulike grupper av verdipapirer, setter strategien rammer for størrelsen på engasjementer, krav til deponerbarhet i Norges Bank, rammer for ulike løpetidsbånd samt relative størrelser på ulike grupper av motparter for rentebærende papirer.

4.2.2 Renterisiko

Renterisiko defineres som en reduksjon i egenkapitalen som følge av at en renteendring gir ulike utslag i ulike deler av balansen, og risikoen for at løpende lønnsomhet påvirkes negativt. Renteendringer kan både føre til endringer i kortsiktig inntjening og mer langsiktig i form av at nåverdien av bankens fremtidige kontantstrømmer vil endres.

Kapitalbehov for renterisiko er gitt som en fast andel av ansvarlig kapital og tar utgangspunkt i risiko som følge av 2 % parallelle skift i rentekurven jfr. rundskriv 12/2016. Beregningen gir føringer for den ramme for bankens renterisiko.

For renterisikoen i tabellen under er beregnet ut fra 1 % økning i markedsrentene. Renterisikoen for bankens finansavdeling er som følger:

Finansielt instrument (i hele tusen kroner)	Saldo	Resultateffekt (før skatt)	Egenkapitaleffekt (etter skatt)
Ansvarlig lån	250.808	3.802	2.852
Fondsobligasjon	207.551	2.060	1.545
Obligasjonsgjeld	3.994.793	54.542	40.906
Rentebytteavtaler		-144.920	-108.690
Statssertifikater	99.594	-4.598	-3.449
Sertifikater til kommune/fylkeskommune	58.314	-810	-607
OMF	746.428	-10.766	-8.075
Andre obligasjoner	92.105	-706	-529
Sum	5.449.593	-101.396	-76.047

Tabell 4-11 Renterisiko. Endring i netto rentekostnad som følge av én prosentpoengs endring i rente

4.2.3 Aksjerisiko

Aksjerisiko består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Plassering i aksjefond og kombinasjonsfond medregnes under aksjerisikovurderingen. Styret har gitt total ramme for aksjerisiko, i tillegg til at det er bestemt investeringsrammer på omløpsaksjer og anleggsaksjer.

Kapitalbehov for aksjerisikoen beregnes ved at det forutsettes et verdifall på 45 % for bankens investeringer i aksjer og fondsandeler. Beregningen gjøres i tråd med Finanstilsynets rundskriv 12/2016 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av Pilar 2 - krav knyttet til markedsrisiko.

SpareBank 1 Nordvest klassifiserer aksjer innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Etter førstegangs innregning av de nevnte eiendelene vurderes disse fortsatt til virkelig verdi. Realisert og urealisert gevinst og tap som oppstår som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatregnskapet, er inkludert i resultatregnskapet i den perioden hvor de oppstår.

Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi, klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan konsernet beregne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmetoder. Dersom eiendelen ikke lar seg måle pålitelig, vurderes kostpris som mest pålitelig tilnærming.

Alle tall i hele tusen	2018	2017
Unoterte aksjer og andeler kortsiktig	-	11.949
Unoterte aksjer og andeler langsiktig	475.344	432.757
Børsnoterte	10.601	-
Totalt	485.945	444.706

Tabell 4-12 Aksjeeksponering

4.2.4 Spreadrisiko - obligasjonsportefølje

Spreadrisiko er risikoen for tap som følge av endring i spreadene i obligasjonsmarkedet. Styret har gjennom strategi for markedsrisiko satt et tak på bankens spreadrisiko. Beregningen av risikoen og kapitalbehovet er basert på Finanstilsynets rundskriv 12/2016 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av pilar 2 – krav knyttet til markedsrisiko.

Tabellen under viser fordelingen av investeringsporteføljen pr. 31.12.2018.

Gruppenavn	Markedsverdi	Ekspone
Norsk stat, norske kommuner og fylkeskommuner	127.712.996	12,82 %
Obligasjoner med fortrinnsrett og Covered Bonds	746.427.978	74,91 %
Kredittforetak, banker og andre finansinstitusjoner	27.785.928	2,79 %
Nordiske stater (eksl Island og Danmark)	94.514.180	9,49 %
	996.441.082	100,00 %

Tabell 4-13 Bankens eksponering mot ulike grupper av motparter.

Banken har en «holde til forfallsportefølje» og har ikke anledning til trading. Porteføljen holdes som en likviditetsreserve. Porteføljen er bokført til virkelig verdi.

Risikoklasser obligasjoner - holde til forfall			
Risikokategori	Rating	Bokført verdi i mill. kr	Prosent totalt
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA -	940.536	97 %
Lav risiko	A+, A og A-	-	0 %
Moderat risiko	Ikke-ratet	28.119	3 %
Høy risiko	Ikke-ratet	-	0 %
Høyeste risiko	Ikke-ratet	-	0 %
Totalt		968.655	100 %

Tabell 4-14 - Risikoklasser obligasjoner

4.2.5 Derivater

Tabellen under viser de motparter banken har for derivater og engasjementsbeløp beregnet etter markedsverdimetoden i hht kapitalkravforskriften Kapittel 21.

Tall i hele tusen	Rating	Nominell verdi	EAD	Merknad
SpareBank 1 SMN	A-	700.000	3.456	Sikring av fastrentelån i bankens utlånsportefølje.

Tabell 4-15 – Derivater

Beløp i mill. kroner	Risikovektet	
	Nominell verdi	Risikovektet balanse 2017
Rente og valutainstrumenter	700	2,4
Svekket kredittverdighet motpart (CVA)		1,1
Sum finansielle derivater	700	4,9

Tabell 4-16 - Derivater risikovektet

Bankens derivater er rentederivater. Det er beregnet motpartsrisiko knyttet til inngåtte derivatposisjoner. Banken stiller garanti overfor SMN for kunder som handler i denne type instrumenter med SpareBank 1 SMN. For ytterligere informasjon se note 29 Finansielle derivater.

4.2.6 Valutarisiko

Valutarisiko defineres som den samlede inntjeningsmessige risiko banken har dersom valutakursene endres. SpareBank 1 Nordvest har ikke status som valutabank og eksponeringen innen valutarisiko er begrenset til den kontantbeholdning banken til enhver tid besitter for å betjene kunders behov for valuta i Euro. Maksimal beholdning er satt til kr 2 millioner. Banken holder ikke kapital for valutarisiko.

4.2.7 Eiendomsrisiko

Defineres som risiko for uventede verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventet tap i datterselskaper som eier eiendommer.

Eksponering på eiendom er lav. I hovedsak eier konsernet kun eiendommer hvor det utføres egen bank-, forsikrings- og eiendomsmeglervirksomhet. Av den totale kontormasse på 11 åpningssteder er forholdet eie/leie 3-8. Beregnet kapitalbehov for eiendomsrisiko er vurdert og beregnet etter rundskriv 12/2016 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av pilar 2 – krav knyttet til markedsrisiko.

4.3 Likviditetsrisiko

Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Nivået på SpareBank 1 Nordvest sin ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning vil være av stor betydning for å tiltrekke seg funding til gode vilkår til enhver tid.

4.3.1 Styring og kontroll

Bankens likviditetsstrategi og beredskapsplan for å håndtere likviditetskriser blir gjennomgått og vurdert av bankens styre minimum årlig. Banken har etablert rammer og måltall som følges opp månedlig og kvartalsvis, med rapport til styret. I tillegg utarbeides minimum ukentlige likviditetsrapporter med prognoser frem i tid. Banken utarbeider minimum årlig egen - ILAAP - rapport (internal liquidity adequacy assesment process) hvor blant annet bankens finansieringsplan for kommende prognoseperiode fremgår.

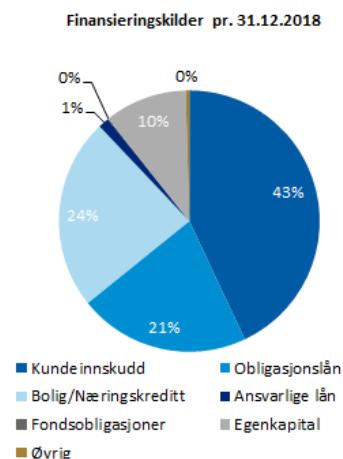
Likviditetsrisikoen er redusert gjennom spredning av løpetider og funding i flere markeder, instrumenter og kilder. Finansavdelingen har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring har ansvaret for uavhengig overvåking og rapportering av utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

4.3.2 Informasjon om finansieringskildene

Bankens fundingkilder fremgår av

Figur 4-16. En viktig kilde er innskudd fra våre kunder. Markedsfinansieringen utgjør i alt 45 % ved utgangen av året og er på nivå med gjennomsnittet for norske banker.

Bankens markedsfinansieringen omfatter seniorobligasjonslån, avlastning til SpareBank 1 Bolig og Næringskreditt og annen gjeld.

Figur 4-16 Innlånskilder

4.3.3 Innskuddsdekning

Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var 31.12.18 på 66,4 %, beregnet inkl. avlastning til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt utgjør innskuddsdekningen 48,6 %.

Av innskuddsporteføljen er 74 % dekket av Sikringsfondets garantiordning.

4.3.4 Salg til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt.

SpareBank 1 Nordvest selger utlån til SpareBank 1 Bolig og Næringskreditt som en del av bankens finansieringsstrategi.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 % belåningsgrad. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Nordvest har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Nordvest forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

Overføringene av lån påvirker risikoprofilen til bankens utlånsportefølje. Styret har fastsatt øvre ramme for avlastning til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt. Banken har ved utgangen av 2018 overført 4,01 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt, tilsvarende 32,9 % av brutto utlån for personmarked inklusive boligkredittporteføljen. Banken har klargjort for beredskapsformål boliglån for salg for å dekke et eventuelt prisfall i boligmarkedet på 30 %.

Lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er godt sikret og har lav tapssannsynlighet.

Mottatt vederlag for lån overført fra SpareBank 1 Nordvest til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån.

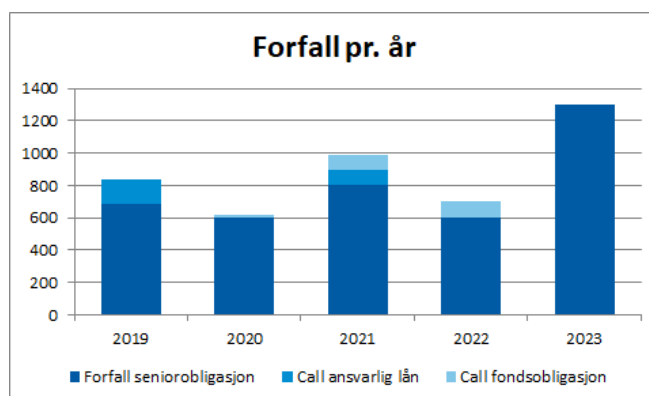
SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 Nordvest har en eierandel på 2,18 % pr. 31. desember 2018. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Boligkreditt er IRB-godkjent av Finanstilsynet, og beregningsgrunnlaget fastsettes ut fra interne risikovekter. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette.

Eierne i SpareBank 1 Boligkreditt AS har inngått aksjonæravtale. Foretaket skal ha en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivningen. Et av forholdene som er regulert i denne avtalen er at eierbankene skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS sin kjernekapitaldekning minst utgjør 9 %.

Avlastning til SpareBank 1 Næringskreditt utgjør kr 451 mill. som utgjør 10,1 % av brutto utlån til bedriftsmarkedet inklusive næringskredittporteføljen.

4.3.5 Innlån i obligasjonsmarkedet

Konsernets innlån i obligasjonsmarkedet utgjorde 31.12.18 kr 3,99 mrd., som er 21 % av bankens finansieringskilder. Refinansieringsbehovet i 2019 utgjør 685 mill. kr i seniorobligasjonslån. Vektet gjennomsnittlig tid til forfall, beregnet i tråd med modul for likvidetsrisiko, utgjorde ved årets utgang 3,11 år. Bankens refinansieringsevne under stress vurderes som god. Refinansieringsevnen er beregnet i tråd med Finanstilsynets modul for likviditet – evaluering av risikonivå.

Figur 4-17 Forfallsstruktur

4.3.6 Likviditetsutvikling

Banken har eget rammeverk for likviditetsstyringen som revideres minimum årlig. Likviditeten følges opp daglig basert på intradag saldo, og prognoser for likviditet ett år frem i tid som oppdateres løpende.

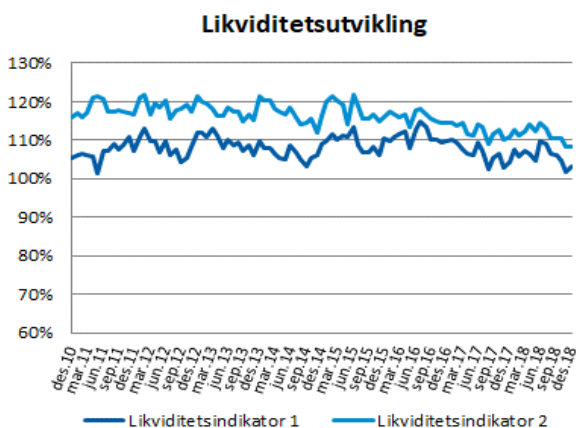
Likviditetsstrategien har mål for nivå på likviditetsindikator 1 og 2, som er angitt under. Disse benyttes i bankens likviditetsstyring og funding, se også kvantitativ modell for framskrivning av resultat og balanse Figur 2-2 - Modell for framskrivning

Lividitetsindikator 1 - 105,0 %

Viser finansiering med gjenstående løpetid over 1 år i % av illikvide eiendeler

Lividitetsindikator 2 – 110,0 %

Viser finansiering med gjenstående løpetid over 1 måned i % av illikvide eiendeler

Figur 4-18: Likviditetsindikatorer for morselskapet

4.3.7 Stresstest av bankens likviditet

Banken gjennomfører minimum kvartalsvis stresstest av likviditeten, med ulike scenarier knyttet til sannsynlighet og konsekvens for hvordan likviditeten utvikler seg i ulike situasjoner for banken og markedet. Disse er:

- Normalsituasjon
- Middels og stort stress i banken
- Middels og stort stress i markedet
- Middels og stort stress i banken og i markedet

Stresstesten bygger på forutsetninger knyttet til følgende parameter:

- Uttak av innskudd hvor innskuddene vektet ulikt ut i fra hvor stabile de anses
- Endring i utlåns- og innskuddsvekst
- Økning av trekk på innvilgede rammer og kreditter
- Endring i andel lån som kvalifiserer til SpareBank 1 Boligkreditt
- Endring i markedsverdi av likviditetsporteføljen

Banken oppfyller mål vedtatt av styret for alle stressscenario. Banken har god likviditet og opprettholder drift i en normalsituasjon uten refinansiering ut over 1 år .

Banken tærer på likviditetsreserven i ulike stressscenario. Likviditetsreserven består av kontanter, innskudd i Norges Bank, deponerbar obligasjonsportefølje i Norges Bank, og lån klargjort for salg til SpareBank 1 Boligkreditt.

Mintekravet til likviditetsreserve ved utgangen av 2018 utgjør en Liquidity coverage ratio (LCR) på minimum 100 %. Sparebank 1 Nordvest hadde en LCR ved utgangen av 2018 på i alt 147 % som utgjør en likviditetsreserve på ca. 892 mill.

4.4 Operasjonell risiko

Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko eller omdømmerisiko.

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av:

- menneskelig svikt og utilstrekkelige kompetanse.
- svikt i IKT- systemer.
- uklar policy, strategi eller rutiner.
- kriminalitet og interne misligheter.
- andre interne og eksterne årsaker.

Banken skal til enhver tid ha en effektiv risikostyring og overvåke driften slik at enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko ikke skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

4.4.1 Styring og kontroll

Bankens strategi for operasjonell risiko legges til grunn ved styring av denne risikoen. Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentligste av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå. Lederens viktigste hjelpemiddel i arbeidet er faglig innsikt og ledelseskompentanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingsystemer. Det er god balanse mellom tillit og kontroll som sikrer at effektivitet ivaretas, samtidig som at konsernet ikke eksponeres for unødig risiko.

4.4.2 Utvikling i operasjonell risiko

Operasjonell risiko oppstår i alle bankens prosesser, aktiviteter og systemer.

Et systematisk arbeid med risikovurderinger og styringstiltak bidrar til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Det arbeides jevnlig med kartlegging og oppdatering av risikobildet som påvirker banken. Risikodrivere kartlegges og følges opp med fokus på å etablere risikoreducerende tiltak. Dette skal bidra til å redusere sannsynligheten for at identifiserte risikoer skal inntreffe, samt at tiltakene reduserer konsekvensene om det inntreffer.

Gjennom Alliansesamarbeidet har SpareBank 1 Nordvest tilgang til et bredt fagmiljø med høy kompetanse, strukturer, og arbeidsverktøy av forskjellig slag. Dette vil ha en risikoreducerende effekt også på denne delen av den operasjonelle risikoen.

4.4.3 Kapitalbehov

Konsernet benytter basismetoden for beregning av kapitalbehov som skal dekke den operasjonelle risikoen. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de siste 3 år etter kapitalkravforskriften § 2-1. Inntektsposter som medtas i beregningsgrunnlaget følger av kapitalkravforskriften § 42—1 (3).

4.5 Eierrisiko

Defineres som risiko for tap av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i selskaper banken har strategiske eierandeler i, som følge av den risikoen som det enkelte selskapet påtar seg i sin drift.

Eierselskapet defineres som selskaper hvor SpareBank 1 Nordvest har en eierandel og innflytelse alene eller gjennom alliansesamarbeidet.

Eierrisikoen knyttet til bankens datterselskaper se Tabell 4-17 Konsolideringsgrunnlag og strategiske poster i SpareBank 1 Alliansen se Tabell 4-18, og Tabell 4-19 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe, for disse postene er banken eksponert mot eierrisiko, omdømmerisiko og forretningsrisiko i disse selskapene.

4.5.1 Konsolidering

Tabellen nedenfor viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget etter regnskapsreglene og ved konsolidering for kapitaldekningsformål.

2018	Antall aksjer	Eier-andel	Regnskapsformål	Kapitaldekningsformål
Datterselskap				
SpareBank 1 Regnskapshuset Nordvest AS	140	70 %	Full konsolidering	Full konsolidering

Tabell 4-17 Konsolideringsgrunnlag

2018	Antall aksjer	Eier-andel	Egen-kapital	Regnskapsformål	Kapitaldekningsformål
Felleskontrollert virksomhet					
Samarbeidende Sparebanker AS		7,82 %	1.675.370	Egenkapitalmetoden	Forholdsmessig konsolidert
BankInvest AS		6,40 %	666.419	Egenkapitalmetoden	Forholdsmessig konsolidert som samarbeidende gruppe

Tabell 4-18 Konsolideringsgrunnlag

4.5.1.1 Investeringer i tilknyttet og felleskontrollert virksomhet

Investering i tilknyttede selskaper blir bokført etter egenkapitalmetoden i konsernet og etter kostmetoden i morbanken. Investeringene blir behandlet likt for kapitaldekningsformål bortsett fra konsernets investeringer i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, BankInvest AS (Eierandel i BN Bank), Sparebank 1 Kredittkort AS og i SpareBank 1 Midt – Norge Finans AS.

Finanstilsynet har med hjemmel i Finanstilsynsloven §4 punkt 3, pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for kapitaldekningsformål for eierandeler under 10 %. Kravet trådte i kraft 1. januar 2018 og gjelder selskapene i tabellen under jfr. Finansforetaksloven § 17 – 13.

Beløp i tusen kroner	Eierandel i prosent	Risikovektet balanse	Kapitaldekning i prosent
	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2018
SpareBank 1 Boligkreditt AS	2,18 %	1.665.302	16,76 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	2,81 %	310.458	18,37 %
Bankinvest AS (BN Bank ASA)	1,28 %	241.755	22,15 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	2,34 %	121.193	22,01 %
SpareBank 1 Midt-Norge Finans AS	3,96 %	257.285	17,70 %

Tabell 4-19 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe

SpareBank 1 Nordvest legger vekt på at alle selskaper i konsernet har tilfredsstillende kapitalisering til enhver tid. Det er ikke lagt begrensninger på styrets mulighet til å overføre kapital mellom morbanken og datterselskapene utover det som følger av regulatoriske og andre lovbestemte begrensninger. I likhet med

investeringene i datterselskapet er det har banken en strategisk interesse å understøtte virksomheten til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Gruppen via SpareBank 1 SamSpar AS.

Banken er ikke kjent med at det foreligger vedtektsbestemmelser som gir denne type begrensning. Investeringene i felleskontrollert virksomhet er av strategisk betydning knyttet til samarbeidet i SpareBank 1 – alliansen, men SpareBank 1 Nordvest er avhengig av flertallsbeslutning.

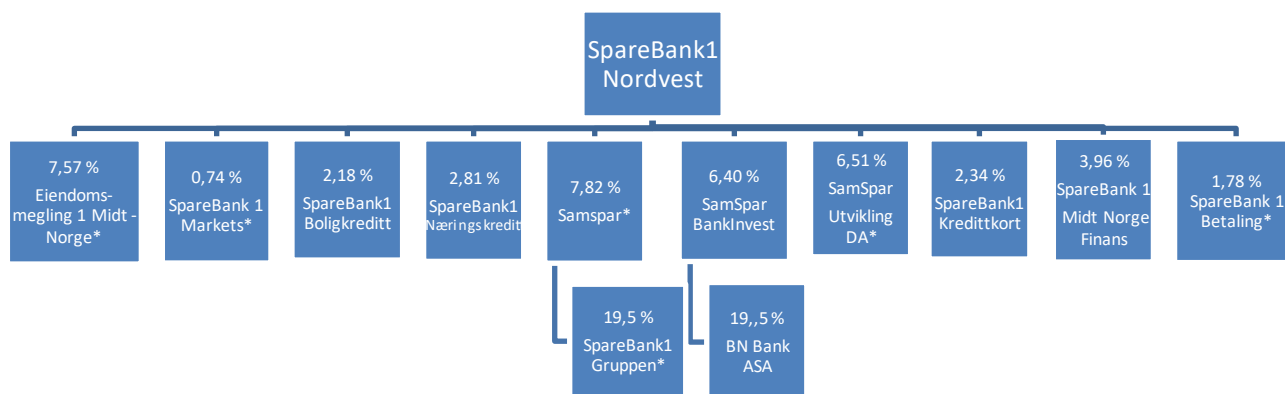
4.5.2 Styring og kontroll

SpareBank 1 Nordvest deltar aktivt i alle Allianseselskap gjennom styrerepresentasjon i SamSpar. Bankens datterselskaper rapporterer periodisk til administrerende direktør, konsernledelsen og styret.

4.5.3 Beregning av kapitalbehov

Banken setter av kapital for eierrisiko gjennom fradrag i ansvarlig kapital i tråd med Beregningsforskriftens paragraf 17, 18 og 20, og gjennom et estimert verdifall og tillegg for kapitalbehov ved planlagte emisjoner. Figuren under viser oversikt over strategiske eierposter hvor det beregnes fradrag i ansvarlig kapital i tråd med beregningsforskriften.

Ved beregning av kapitalbehov for SpareBank 1 Gruppen er Finanstilsynets metodikk av 14. desember 2017 lagt til grunn. Kapitalbehovet tilsvarer bankens andel av forskjellen mellom 100 % av SpareBank 1 Gruppens eget solvenskrav og ansvarlige kapital, fratrukket bankens balanseførte verdi. Deretter fradras fradrag som er gjennomført i bankens soliditet under pilar I for å unngå dobbeltvirkning.

Figur 4-19 Eierandeler

Denne risikoen kan eventuelt materialiseres i et behov for egenkapital som kan vurderes som nødvendig å tilføre selskapene, eller knyttes til øvrige tiltak banken må gjennomføre for å gjenopprette markedets tillit til selskapene. Datterselskapene har minimal aktivitet og det er ikke ansett nødvendig å avsette kapital for eierrisiko.

Selskap merket med * beregnes det fradrag for i bankens ansvarlige kapital. I tillegg til disse beregnes det fradrag i ansvarlig kapital knyttet til eierandeler i Surnadal SpareBank, Sunndal SpareBank og for kredittforeningen for Sparebanker. SpareBank 1 Gruppen eies indirekte av Samarbeidende Sparebanker AS. SpareBank 1 Gruppen er underlagt Solvency II-regelverket. Banken har lagt til grunn Finanstilsynets metodikk for beregning av kapitalbehov.

For selskap som ikke er merket med stjerne inngår disse i forholdsmessig konsolidering for kapitaldekningsformål.

Bankens eierandeler som er forholdsmessig konsolidert jfr. Tabell 4-19 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe.

5 Soliditet

5.1 Beregning av regulatorisk kapital (PILAR I)

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning forholdsmessig konsolidert. Investering i datterselskap faller under vesentlighetsgrensen for rapportering av fullkonsolidert kapitaldekningsoppgave etter regelverket i CRD IV. Det utarbeides derfor ikke kapitaldekning på konsolidert nivå. Tabellen under viser morbank konsolidert med samarbeidende gruppe.

(i hele tusen kroner)	Forholdsmessig konsolidering	
	31.12.18	31.12.17
Ren kjernekapital	1.712.247	-
Kjernekapital	1.935.686	-
Ansvarlig kapital	2.228.888	-
Totalt beregningsgrunnlag	11.081.671	-
Ren kjernekapitaldekning	15,5 %	-
Kjernekapitaldekning	17,5 %	-
Kapitaldekning	20,1 %	-
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	9,5 %	-

Tabell 5-1 Kapitaldekning forholdsmessig konsolidert

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning for morbanken – SpareBank 1 Nordvest.

Morbank (i hele tusen kroner)	31.12.18	31.12.17
Ansvarlig kapital		
Kjernekapital		
Eierandelskapital	224.337	224.341
Overkursfond	8.133	8.133
Utjevningfond	46.927	39.123
Sparebankens fond	1.381.893	1.289.991
Verdireguleringsfond	45.864	45.939
Gavefond	8.060	7.949
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	185.000	185.000
Annen egenkapital	-124.856	2.335
Periodens resultat	129.415	
Balanseført egenkapital	1.904.772	1.802.812
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	-185.000	-185.000
Sum balanseført egenkapital ekskl. Fondsobligasjon klassifisert som EK	1.719.772	1.617.812
Del av delårs-resultat som ikke medregnes	0	
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-1.483	-1.497
Tilleggsfradrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	-15.188	
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-342.259	-252.817
Ren kjernekapital	1.360.842	1.363.498
Fondsobligasjoner	207.551	245.627
Reduksjon for fondsobligasjoner tatt opp før 31.12.2011 som er omfattet av overgangsordning	-13.530	-30.313
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-3.187	-29.530
Kjernekapital	1.551.676	1.549.282
Ansvarlig lånekapital	250.808	250.689
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-4.927	-31.270
Ansvarlig kapital	1.797.556	1.768.701
Risikovektet beregningsgrunnlag		
Kreditrisiko	7.979.338	7.680.444
Operasjonell risiko	660.106	617.751
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	1.106	2.438
Totalt beregningsgrunnlag	8.640.550	8.300.633
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	15,7 %	16,4 %
Kjemekapitaldekning	18,0 %	18,7 %
Kapitaldekning	20,8 %	21,3 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	10,8 %	11,4 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer	216.014	207.516
Motsyklisk buffer	172.811	166.013
Systemrisikobuffer	259.217	249.019
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	648.041	622.547
Minimumskrav til ren kjernekapital	388.825	373.528
Tilgjengelig ren kjernekapital	323.976	367.422

Tabell 5-2 Kapitaldekning til morbanken i hele tusen kroner.

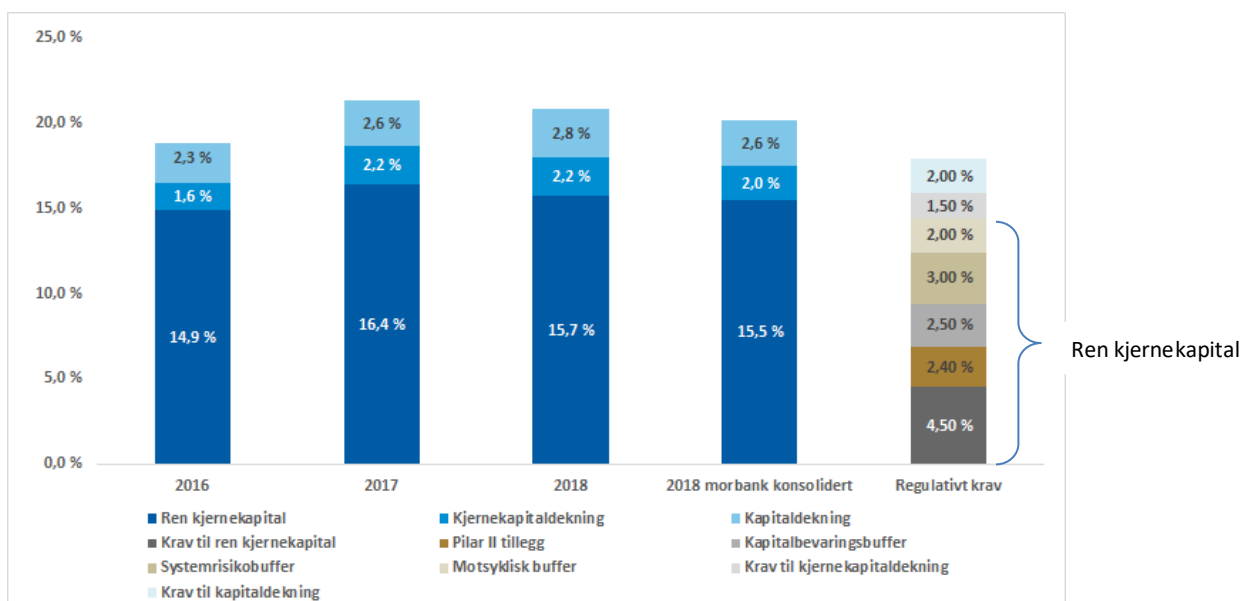
Se også standardisert skjema knyttet til ansvarlig kapital fra Finanstilsynet i Vedlegg 1 – Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden for morbanken SpareBank 1 Nordvest.

(i hele tusen kroner)	2018		2017	
	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav
Lokale og regionale myndigheter	6.411	513	9.392	751
Offentlig eide foretak	-	-	8.031	642
Institusjoner	197.048	15.764	117.549	9.404
Foretak	2.770.234	221.619	3.001.409	240.113
Massemarked	587.079	46.966	379.290	30.343
Pantesikkerhet i eiendom:	3.774.148	301.932	3.471.383	277.711
Forfalte engasjementer	104.115	8.329	59.924	4.794
Høyrisiko-engasjementer	18.882	1.511	11.070	886
Obligasjoner med fortrinnsrett	74.643	5.971	80.761	6.461
Andeler i verdipapirfond	-	-	11.949	956
Egenkapitalposisjoner	240.920	19.274	211.969	16.958
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	205.857	16.469	317.718	25.417
Sum kredittrisiko	7.979.338	638.347	7.680.444	614.436
Operasjonell risiko	660.106	52.808	617.751	49.420
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	1.106	89	2.438	195
Samlet kapitalkrav	8.640.550	691.244	8.300.633	664.051

Tabell 5-3 Minimumskrav til ansvarlig kapital i hele tusen kroner

Mål for soliditet	2017	2018
Ren kjernekapitaldekning	15,00 %	15,00 %
Kjernekapitaldekning	16,50 %	16,50 %
Kapitaldekning	18,50 %	18,50 %

Tabell 5-4 – Soliditetsmål

Figur 5-1 Utvikling i netto ansvarlig kapital i prosent i morbanken og konsolidert med samarbeidende gruppe
Jfr. Finansforetaksloven §17 – 13.

Vi ser av Figur 5-1 Utvikling i netto ansvarlig kapital i prosent at ren kjernekapitaldekning for perioden 2016 – 2018 dekker regulativt krav til kapital. Figuren viser regulativt krav pr. 31.12.2018 som var uforandret fra 2017. Motsyklisk buffer øker med 0,5 %-poeng og skal utgjøre 2,5 % ved utgangen av 2019. Pilar II-tillegg er fastsatt ved enkeltvedtak av Finanstilsynet til 2,4 % pr. 31.12.2016. Det vises til avsnitt 2.2 for ytterligere informasjon.

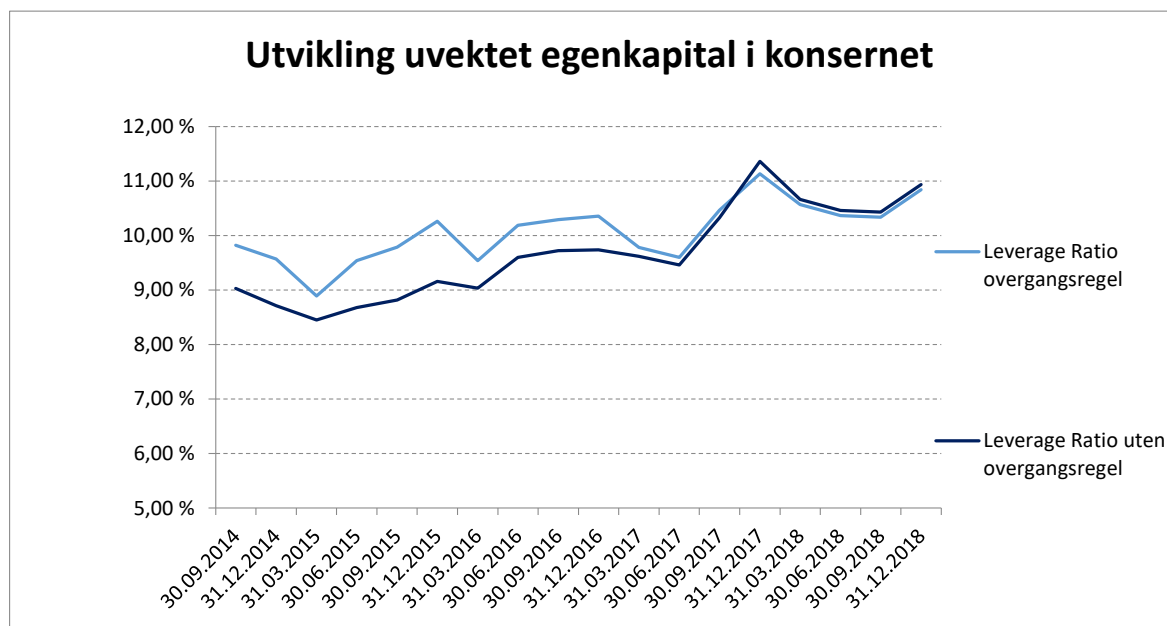
5.1.1 Overgangsregler for beregning av soliditet

Fondsobligasjoner og ansvarlig lånekapital tatt opp før 31.12.11 medregnes 40 % i kjernekapitalen i 2018, og reduseres deretter med 10 % -poeng årlig fram til og med 2021. Øvrige fondsobligasjoner og ansvarlig lån tatt opp etter dette tidspunkt medregnes med 100 %.

5.2 Uvektet egenkapital

Uvektet egenkapital for SpareBank 1 Nordvest utgjorde for konsernet 10,8 % pr 31.12.18.

Uvektet egenkapital er beregnet ut fra bankens kjernekapital inklusive overgangsregler delt på forvaltningskapitalen tillagt poster utenfor balansen og verdi av derivater. Figur 5-2 under viser nivå for uvektet egenkapital beregnet med overgangsregler og uten at overgangsregler for fradrag, se avsnitt 5.1.1 for overgangsregel som gjelder i 2018.

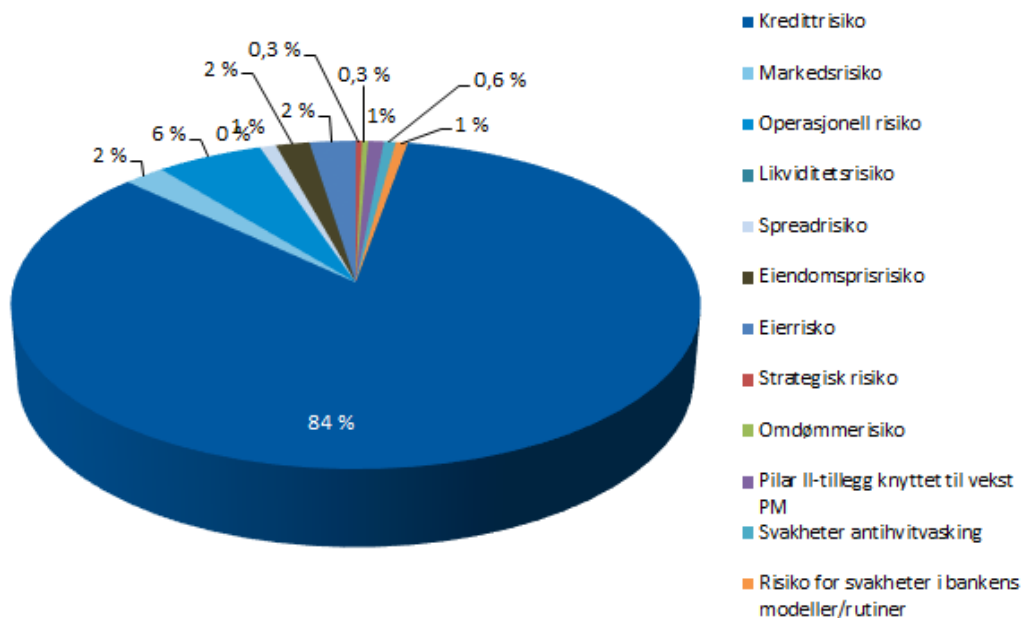

Figur 5-2 - Utvikling i uvektet egenkapitalandel (Leverage Ratio)

5.3 Kapitalvurderinger i tilknytning til ICAAP-prosess (Pilar II)

SpareBank 1 Nordvest gjennomførte beregninger av kapitalkrav knyttet til Pilar II med utgangspunkt i regnskapet pr. 30.09.18 for perioden 2019-2021. ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) - beregningene gjennomføres minimum årlig. Beregningene angir den kapital som bindes ut fra den faktiske risiko banken har påtatt seg. Risikofordeling fordelt på typer av risiko fremgår av Figur 5-3 Risikofordeling under.

Bankens beregningsmetoder knyttet til ICAAP-prosessen framgår av Figur 2-3 Metoder. Det gjøres tillegg i kapitalbinding for risikoer knyttet til konsentrasjoner (størrelse, bransje, geografi) samt kapital knyttet til stress av makroøkonomiske forhold knyttet til arbeidsledighet, inflasjon, rentendringer m.m. På denne måten supplerer Pilar II minimumskravene i Pilar I. Vi legger til grunn at banken skal gjennomføre beregningene i tråd med beste praksis og Finanstilsynets anbefalinger sett i forhold til størrelsen av vår bank.

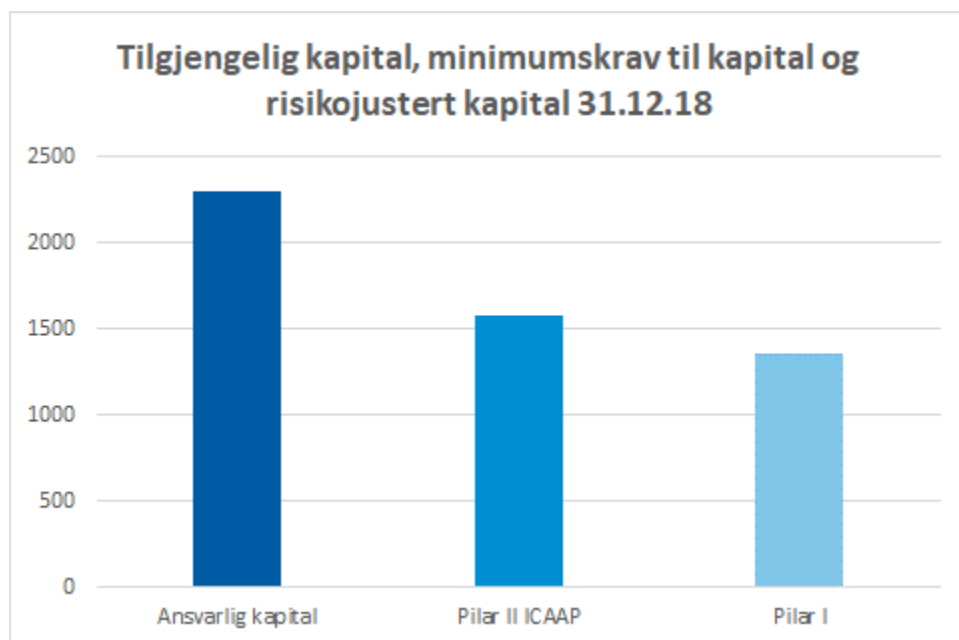
Figur 5-3 Risikofordeling

Vurderinger av økonomisk risiko og kapitalbehov er beheftet med usikkerhet.

6 Sammenligning av regulatorisk og risikojustert kapitalbehov

Banken er tilfredsstillende kapitalisert både ut i fra den risiko banken faktisk er eksponert mot og som det er avsatt kapital for under Pilar II og i forhold til regulativt krav til kapital.

I grafen nedenfor sammenlignes minimumskrav til ansvarlig kapital (Pilar I) og behovet for kapital (Pilar II) etter gjeldende regelverk opp imot bankens ansvarlige kapital inkl. overgangsregler i konsernregnskapet pr. 31.12.18.

Figur 6-1 Sammenligning av tilgjengelig kapital

Hovedforskjellen mellom kapitalbehov beregnet etter Pilar I og Pilar II består i følgende:

Kredittrisiko:

Økonomisk kapital er en mer risikosensitiv tilnæringsmetode. Dette medfører økt behov for kapital ved høyere sannsynlighet for mislighold. Endrede konjunkturer er også bestemmende for misligholds-sannsynligheten. Konsentrasjonsrisiko: ved beregning av risikojustert kapital tas det hensyn til konsentrasjon relatert til bransje, store engasjement og geografisk plassering.

Gjennom Pilar II-beregningene estimeres og tillegges kapital i forhold til et estimat for den faktiske kredittrisiko banken er eksponert mot.

Markedsrisiko:

Det er kun kredittrisikoen i obligasjonsporteføljen som inngår beregningen av kapitalbehov under Pilar I, I tillegg beregnes under Pilar II renterisiko, valutarisiko og spreadrisiko og eiendomspriserisiko.

Eierrisiko:

Beregnes som omtalt under pkt. 4.5. Finansforetak som vi eier i Alliansen inngår i hovedsak i forholdsmessig konsolidering av samarbeidende gruppe, se Tabell 4-19. SpareBank 1 Gruppen, SpareBank 1 Markets og Eiendomsmegler 1 Midt-Norge inngår i fradragsberegningen.

Andre risikoer:

I Pilar II beregnes det økonomisk kapital for risikotypene, omdømmerisiko, risiko for svakheter i rutiner og modeller, forretningsrisiko og strategisk risiko. Alle ansatte i SpareBank 1 Nordvest har innskuddspensjonsordning banken binder derfor ikke kapital for pensjonsforpliktelser. Se for øvrig pkt. 4.3 Likviditetsrisiko, 4.4 Operasjonell risiko, 4.5 Eierrisiko, omdømmerisiko og strategisk risiko.

7 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1 – Skjema for offentliggjøring av sammensetningen av ansvarlig kapital for perioden 2018 for morbanken SpareBank 1 Nordvest

Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	232.469	26 (1), 27, 28 og 29
	herav: instrumenttype 1		
	herav: instrumenttype 2	232.469	
	herav: instrumenttype 3		
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	1.441.439	26 (1) (c)
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.	45.864	26 (1) (d) og (e)
3a	Avsetning for generell bankrisiko		26 (1) (f)
5	Minoritetsinteresser		84
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte		26 (2)
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1.719.772	Sum rad 1 t.o.m. 5a
7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)	-1.483	34 og 105
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)		36 (1) (b) og 37
9	Tomt felt i EØS		
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c) og 38
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring		33 (1) (a)
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravsforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)		36 (1) (d), 40 og 159
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)		32 (1)
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet		33 (1) (b) og (c)
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)		36 (1) (f) og 42
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		36 (1) (g) og 44
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10	-357.447	36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a),

	%, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		472 (10) og 478 (1)
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79
20	Tomt felt i EØS		
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),		36 (1) (k)
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)		36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)		36 (1) (k) (iii) og 379 (3)
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)		48 (1)
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)		36 (1) (i) og 48 (1) (b)
24	Tomt felt i EØS		
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)		36 (1) (a)
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)		36 (1) (l)
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-358.930	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27
29	Ren kjernekapital	1.360.842	Rad 6 pluss rad 28 hvis beløpet i rad 28 er negativt, ellers minus
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	194.020	51 og 52
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard		
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard	194.020	
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital		85 og 86
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		

36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	194.020	Sum rad 30, 33 og 34
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)		52 (1) (b), 56 (a) og 57
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)	-3.187	56 (b) og 58
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (c), 59, 60 og 79
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (d), 59 og 79
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum rad 41a, 41b og 41c
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)		56 (e)
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	-3.187	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42
44	Annen godkjent kjernekapital	-190.833	Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt
45	Kjernekapital	1.551.676	Sum rad 29 og rad 44
	Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger		
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	250.808	62 og 63
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen		87 og 88
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62 (c) og (d)
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	250.808	Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)		63 (b) (i), 66 (a) og 67
53	Beholdning av tilleggskapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		66 (b) og 68
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-4.927	66 (c), 69, 70 og 79
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell		66 (d), 69 og 79

	sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		
56	Justeringer i tilleggskapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		Sum rad 56a, 56b og 56c
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggskapital	-4.927	Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56
58	Tilleggskapital	245.880	Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus
59	Ansvarlig kapital	1.797.556	Sum rad 45 og rad 58
60	Beregningsgrunnlag	8.640.550	
61	Ren kjernekapitaldekning	15,75 %	92 (2) (a)
62	Kjernekapitaldekning	17,96 %	92 (2) (b)
63	Kapitaldekning	20,80 %	92 (2) (c)
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	12,0 %	CRD 128, 129, 130, 131 og 133
65	herav: bevaringsbuffer	2,5 %	
66	herav: motsyklisk buffer	2,0 %	
67	herav: systemrisikobuffer	3,0 %	
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)	N/A	CRD 131
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	11,9 %	CRD 128
69	Ikke relevant etter EØS-regler		
70	Ikke relevant etter EØS-regler		
71	Ikke relevant etter EØS-regler		
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.	522.202	36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48
74	Tomt felt i EØS		
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48
76	Generelle kredittrisikoreserver		62
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen		62
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger		62

80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser	N/A	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser		
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	9.020	
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser	9.020	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		

Det vises også til avsnitt 5.1 som viser kapitaldekningen til konsernet. SpareBank 1 Nordvest er unntatt fra rapporteringsplikt på konsolidert basis for rapportering av kapitalkrav til Finanstilsynet.

7.2 Vedlegg 2 – Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter

Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter							
1	Utsteder	Sparebank 1 Nordvest	Sparebank 1 Nordvest	Sparebank 1 Nordvest	Sparebank 1 Nordvest	Sparebank 1 Nordvest	Sparebank 1 Nordvest
2	Entydig identifikasjonskode (f.eks. CUSIP, ISIN eller Bloombergs identifikasjonskode for rettede emisjoner)	NO0010691660	NO0010577026	NO0010760358	NO0010809593	NO0010722945	NO0010759236
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	Norsk rett	Norsk rett	Norsk rett	Norsk rett	Norsk rett	Norsk rett
<i>Behandling etter kapitalregelverket</i>							
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Ren kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Tilleggskapital	Tilleggskapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Ren kjernekapital	Kapital som ikke kan medregnes	Annen godkjent kjernekapital	Annen godkjent kjernekapital	Tilleggskapital	Tilleggskapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå	Selskapsnivå
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Ordinær egenkapitalbevis- kapital	Fondsobligasjons- kapital	Fondsobligasjons- kapital	Fondsobligasjons- kapital	Ansvarlig lånekapital	Ansvarlig lånekapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	224	9,0	85	100	150	100
9	Instrumentets nominelle verdi	120	22,5	85	100	150	100
9a	Emisjonskurs	104/115	100	100	100	100	100
9b	Innløsningskurs	N/A	100	100	100	100	100
10	Regnskapsmessig klassifisering	Egenkapital	Gjeld - amortisert kost	Gjeld - amortisert kost	Gjeld - amortisert kost	Gjeld - amortisert kost	Gjeld - amortisert kost
11	Opprinnelig utstedelsesdato	20.12.2013	17.06.2010	14.04.2016	17.11.2017	12.11.2014	16.03.2018
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende	Evigvarende	Evigvarende	Evigvarende	Tidsbegrenset	Tidsbegrenset
13	Opprinnelig forfallsdato	Ingen forfallsdato	Ingen forfallsdato	Ingen forfallsdato	Ingen forfallsdato	12.11.2024	16.03.2026
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	Nei	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	N/A	18.06.2020	14.04.2021	17.11.2022	12.11.2019	16.03.2021
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett <i>Renter/utbytte</i>	N/A	Årlig	Kvartalsvis	Kvartalsvis	Kvartalsvis	Kvartalsvis
17	Fast eller flytende rente/utbytte	Flytende	Flytende	Flytende	Flytende	Flytende	Flytende
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	N/A	3 mnd NIBOR + 4,50 prosentpoeng	3 mnd NIBOR + 5,50 prosentpoeng	3 mnd NIBOR + 3,60 prosentpoeng	3 mnd NIBOR + 1,75 prosentpoeng	3 mnd NIBOR + 3,50 prosentpoeng
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	N/A	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	Full fleksibilitet	Delvis fleksibilitet. Ikke har fri kapital til betaling av utbytte, eller ikke oppfyller minstekrav til kjernekapital og kapitaldekning tillagt margin på 0,2 prosentpoeng.	Full fleksibilitet	Full fleksibilitet	Pliktig	Pliktig

20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	Full fleksibilitet	Delvis fleksibilitet	Full fleksibilitet	Full fleksibilitet	Pliktig	Pliktig
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	Nei	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
	<i>Konvertering/nedskrivning</i>						
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Vilkår om nedskrivning	Nei	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	N/A	Kapitaldekning under 8 % eller kjernekapital under 5 % ihht avtalen.	Finansforetakslovens § 21-6 jf. Beregningsforskriften §15	Finansforetakslovens § 21-6 jf. Beregningsforskriften §15	Banksikringsloven § 3-6	Finansforetakslovens § 21-6 jf. Beregningsforskriften §16 nr. 4
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	N/A	Hel eller delvis	Hel eller delvis	Hel eller delvis	Hel eller delvis	Hel eller delvis
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	N/A	Midlertidig	Midlertidig	Midlertidig	Permanent	Permanent
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	N/A	i) Vedtar å utbetale utbytte eller andre former for avkastning på kjernekapital. ii) Gjennomfører hel eller delvis innfrielse eller tilbakekjøp av kjernekapital. iii) Gjennomfører oppskrivning av kjernekapital.	Ihht de til enhver tid gjeldende regler.	Ihht de til enhver tid gjeldende regler.	N/A	N/A
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	Fondsobligasjoner, kolonne 2, 3 og 4	Ansvarlig lån, kolonne 6 og 7	Ansvarlig lån, kolonne 6 og 7	Ansvarlig lån, kolonne 6 og 7	N/A	N/A
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	Nei	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	N/A	Avtalen har incitament til innfrielse. Avtalen har bindinger mellom utbytte og rentebetalinger. Avtalen har ingen bestemmelser om nedskrivning ift nivå på ren kjernekapital.	N/A	N/A	N/A	N/A
	Sett N/A hvis spørsmålet ikke er relevant.						

7.3 Vedlegg 3 - Offentliggjøring av beregning av motsyklisk kapitalbuffer i hht Finanstilsynets rundskriv 17/2016 for morbanken

Rad		Generelle kreditt-engasjementer		Engasjementer i handelsporteføljen		Verdipapiriserings-engasjementer		Kapitalkrav				Vekter for kapitalkrav	Motsyklisk kapitalbuffersats
		Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Summen av lange og korte posisjoner i handelsporteføljen	Verdien av engasjementer i handelsporteføljen for interne modeller	Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Herav: Generelle kredittengasjementer	Herav: Engasjementer i handelsporteføljen	Herav: Verdipapiriseringsengasjementer	Totalt		
		010	020	030	040	050	060	070	080	090	100	110	120
010	Inndeling etter land												
	Norge	13.205.966						581.416			581.416	100,00 %	2,0 %
020		13.205.966						581.416			581.416	100 %	

Tabell 2

Størrelsen på foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer

Rad		Kolonne
		010
010	Samlet beregningsgrunnlag	8.640.550
020	Foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffersats	2,0 %
030	Krav til foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer	2,0 %